

Forventningsundersøkelser for Norges Bank

Undersøkelser blant økonomieksperter, parter i arbeidslivet,
næringslivsledere og husholdninger

3. kvartal 2012

30.08.2012

Forord

Opinion Perduco utfører på oppdrag fra Norges Bank kvartalsvise forventningsundersøkelser i Norge om inflasjons-, lønns-, valutakurs- og renteutviklingen blant økonomer i finansnæringen og akademia, partene i arbeidslivet, næringslivsledere og husholdninger. Bakgrunnen for undersøkelsen er at Norges Bank retter pengepolitikken inn mot et mål om lav og stabil inflasjon. Forventninger til den fremtidige prisutviklingen kan i seg selv spille en rolle for den faktiske prisutviklingen. En regelmessig spørreundersøkelse kan bidra til større innsikt i disse spørsmålene.

Økonomer innenfor finansnæringen og akademia, samt representanter for partene i sentrale arbeidslivsorganisasjoner blir intervjuet på web, det samme gjelder lederne i næringslivet. Husholdningene er derimot intervjuet via telefon.

Forventningsundersøkelsen er hittil gjennomført 42 ganger, og ble første gang gjennomført i februar 2002. Opinion Perduco har publisert undersøkelsen fra og med 1. kvartal 2009. Undersøkelsen er tidligere gjennomført av TNS Gallup.

Oslo, august 2012

Ansvarlig for undersøkelsen hos Opinion Perduco er:

Reidar Dischler

Telefon: 994 89 217

E-post: reidar.dischler@perduco.no

Innholdsfortegnelse

Forord	1
Innholdsfortegnelse.....	2
Sammendrag.....	3
Kort sammendrag av enkeltresultater for økonomiekspertene.....	4
Kort sammendrag av enkeltresultater for partene i arbeidslivet.....	4
Kort sammendrag av enkeltresultater for næringslivslederne.....	4
Kort sammendrag av enkeltresultater for husholdningene.....	5
Spørreskjema.....	6
Indeks (tabeller og grafer)	7
Resultater - økonomiekspertene	8
Resultater - partene i arbeidslivet	16
Resultater - næringslivslederne	22
Resultater - husholdningene.....	32
Tekniske kommentarer – økonomene og partene i arbeidslivet.....	39
Tekniske kommentarer - næringslivslederne	40
Tekniske kommentarer - husholdningene.....	41

Sammendrag

De kortsiktige prisforventningene

Økonomenes forventninger til prisstigningen om 12 måneder er i tredje kvartal 2012 på 1,8 prosent. Dette er en nedgang på 0,1 prosentpoeng fra forrige kvartal. Partene i arbeidslivet forventer i tredje kvartal 2012 en generell prisstigning om 12 måneder på 1,6 prosent. Dette er ned 0,1 prosentpoeng fra forrige kvartal. Næringslivslederne forventer en generell prisstigning om 12 måneder på 2,3 prosent, dette er en nedgang på 0,1 prosentpoeng siden andre kvartal 2012. Husholdningene forventer at prisene skal stige med 2,5 prosent i løpet av det neste året. Dette er en nedgang på 0,2 prosentpoeng siden forrige kvartal.

Forventer svekket lønnsomhet

34,3 prosent av næringslivslederne forventer i tredje kvartal 2012 at lønnsomheten i egen bedrift vil bli bedre i løpet av de neste 12 månedene. Dette er en nedgang på 7,4 prosentpoeng siden forrige kvartal. Samtidig stiger andelen som forventer at lønnsomheten vil svekkes med 1,7 prosentpoeng til 18,2 prosent i tredje kvartal. Det er også en svak nedgang i andelen næringslivsledere som oppgir at lønnsomheten de siste 12 månedene er blitt bedre, men samtidig har også andelen som oppgir at lønnsomheten er blitt svekket sunket siden forrige kvartal.

Alle forventer lavere lønnsvekst på lang sikt

Økonomenes forventninger til årslønnsveksten for 2012 er stabil på 4,0 prosent fra andre til tredje kvartal 2012. For 2013 forventer økonomene en årslønnsvekst på 3,8 prosent, en nedgang på 0,2 prosentpoeng sammenlignet med forventningene i forrige kvartal. Økonomenes forventninger til årslønnsveksten om 5 år (de langsiktige forventningene) synker med 0,2 prosentpoeng fra forrige kvartal til 3,7 prosent i tredje kvartal 2012. Partene i arbeidslivet forventer i tredje kvartal 2012 en gjennomsnittlig årslønnsvekst for 2012 på 4,2 prosent. Dette er en nedjustering fra forrige kvartal med 0,1 prosentpoeng. For 2013 forventer partene i arbeidslivet en årslønnsvekst på 3,9 prosent, dette er en nedjustering med 0,1 prosentpoeng fra forrige kvartal. Partene i arbeidslivet forventer en årslønnsvekst om 5 år på 3,7 prosent, en nedgang fra 3,8 prosent i forrige kvartal. Næringslivslederne forventer i tredje kvartal 2012 at årslønnsveksten i 2012 blir på 3,6 prosent. Dette er det samme som i forrige kvartal. For 2013 forventer næringslivslederne en årslønnsvekst på 3,4 prosent, en nedjustering fra 3,5 prosent i forrige kvartal. Forventet lønnsvekst i løpet av det neste året blant husholdningene er i tredje kvartal 2012 på 2,3 prosent. Dette er en nedgang fra 2,6 prosent i andre kvartal 2012.

Om undersøkelsen

Opinion Perduco utfører på oppdrag fra Norges Bank kvartalsvise forventningsundersøkelser i Norge om inflasjons-, lønns-, valutakurs- og renteutviklingen blant økonomer i finansnæringen og academia, representanter fra partene i arbeidslivet, næringslivsledere og husholdninger. Bakgrunnen for undersøkelsen er at Norges Bank retter pengepolitikken inn mot et mål om lav og stabil inflasjon. Forventninger til den fremtidige prisutviklingen kan i seg selv spille en rolle for den faktiske prisutviklingen. En regelmessig spørreundersøkelse kan bidra til større innsikt i disse spørsmålene.

Denne rapporten med hovedfunnene fra forventningsundersøkelsen blir i sin helhet lagt ut på Opinion Perducos nettsider (www.perduco.no). Fra 2009 er undersøkelsen blant næringslivslederne utvidet slik at bedrifter med 20 ansatte eller flere er i målgruppen (mot tidligere 50 ansatte eller flere). I tillegg intervjues nå 500 bedriftsledere mot tidligere 300 intervjuer.

Undersøkelsene er gjennomført i tidsrommet fra 8. til 24. august 2012.

Kort sammendrag av enkeltresultater for økonomiekspertene

Forventer lavere prisvekst

Økonomenes forventninger til prisstigningen om 12 måneder er i tredje kvartal 2012 på 1,8 prosent. Dette er en nedgang på 0,1 prosentpoeng fra forrige kvartal. Forventet prisstigning om 2 år synker med 0,1 prosentpoeng fra 2,3 prosent i andre kvartal 2012 til 2,2 prosent i tredje kvartal 2012. Forventningene til prisstigningen om 5 år synker med 0,1 prosentpoeng fra 2,6 prosent i andre kvartal 2012 til 2,5 prosent i tredje kvartal 2012.

Forventer lavere årslønnsvekst på lang sikt

Økonomene oppgir i tredje kvartal 2012 at de forventer en årslønnsvekst for 2012 på 4,0 prosent, dette er uendret fra forrige kvartal. For 2013 forventer økonomene en årslønnsvekst på 3,8 prosent i tredje kvartal 2012, en nedjustering på 0,2 prosentpoeng siden forrige kvartal. Økonomenes forventninger til den gjennomsnittlige årslønnsveksten om 5 år synker fra 3,9 prosent i andre kvartal 2012 til 3,7 prosent i tredje kvartal 2012.

Færre tror på styrket krone

Samlet sett tror 47,8 prosent av økonomene at kronekursen vil stige i løpet av de neste 12 månedene. Dette er en nedgang fra forrige kvartal hvor 58,2 prosent forventet det samme. 40,6 prosent tror at kronekursen om 12 måneder vil være uendret, og 10,1 prosent tror at kronekursen vil være svekket. Gjennomsnittlig forventet stigning i kronekursen (målt ved konkurransekursindeksen) om 12 måneder er 1,7 prosent i tredje kvartal 2012, ned fra 3,1 prosent i forrige kvartal.

Kort sammendrag av enkeltresultater for partene i arbeidslivet

Forventer lavere prisvekst

Partene i arbeidslivet forventer i tredje kvartal 2012 en generell prisstigning om 12 måneder på 1,6 prosent, dette er en nedgang på 0,1 prosentpoeng fra forrige kvartal. Forventet prisstigning om 2 år synker med 0,2 prosentpoeng til 1,9 prosent i tredje kvartal 2012. Forventet prisstigning om 5 år er 2,5 prosent, en nedgang fra 2,6 prosent i forrige kvartal.

Forventer lavere årslønnsvekst

Partene i arbeidslivet forventer i tredje kvartal 2012 en gjennomsnittlig årslønnsvekst for 2012 på 4,2 prosent. Dette er en nedjustering fra forrige kvartal med 0,1 prosentpoeng. For 2013 forventer partene i arbeidslivet en årslønnsvekst på 3,9 prosent, dette er en nedjustering med 0,1 prosentpoeng fra forrige kvartal. Forventet årslønnsvekst om 5 år synker fra 3,8 prosent i andre kvartal 2012 til 3,7 prosent i tredje kvartal 2012.

Kort sammendrag av enkeltresultater for næringslivslederne

Forventer lavere prisvekst

Næringslivslederne forventer i tredje kvartal 2012 en generell prisstigning om 12 måneder på 2,3 prosent, dette er en nedgang på 0,1 prosentpoeng fra forrige kvartal. Om 2 år forventer de en generell prisstigning på 3,2 prosent, dette er en nedgang på 0,1 prosentpoeng fra forrige kvartal.

Forventer stabil økning i innkjøps- og utsalgspriser

70,8 prosent av næringslivslederne tror at bedriftens innkjøpspriser vil øke omtrent like mye de neste 12 månedene sammenlignet med siste 12 måneder, mot 74,6 prosent i forrige kvartal. 15,0 prosent tror i tredje kvartal 2012 at innkjøpsprisene vil øke mer, mens 12,6 prosent tror de vil øke mindre.

60,8 prosent av næringslivslederne tror at bedriftens utsalgspriser vil øke omtrent like mye de neste 12 månedene sammenlignet med siste 12 måneder, mot 63,6 prosent i forrige kvartal. 14,3 prosent av bedriftslederne tror i tredje kvartal 2012 at utsalgsprisene vil øke mer, mens 22,9 prosent tror de vil øke mindre.

Forventer stabil årslønnsvekst på kort sikt

Næringslivslederne forventer i tredje kvartal 2012 at årslønnsveksten i 2012 blir på 3,6 prosent. Dette er uendret fra andre kvartal 2012. For 2013 forventer næringslivslederne en årslønnsvekst på 3,4 prosent, en nedjustering fra 3,5 prosent i forrige kvartal.

Forventer svekket lønnsomhet

35,9 prosent av næringslivslederne oppgir i tredje kvartal 2012 at lønnsomheten i egen bedrift er bedret i løpet av de siste 12 månedene, en nedgang på 0,3 prosentpoeng fra forrige kvartal. Andelen næringslivsledere som oppgir at lønnsomheten er svekket siste året sank med 0,6 prosentpoeng fra forrige kvartal til 30,7 prosent i tredje kvartal 2012. Lønnsomhetsindeksen steg i tredje kvartal 2012 fra 4,9 til 5,2 poeng.

I tredje kvartal 2012 synker andelen næringslivsledere som forventer bedre lønnsomhet. 34,3 prosent av næringslivslederne forventer at lønnsomheten i egen bedrift skal bli bedre de neste 12 månedene, mot 41,7 prosent i forrige kvartal. Andelen næringslivsledere som forventer svekket lønnsomhet i tiden fremover stiger med 1,7 prosentpoeng til 18,2 prosent i tredje kvartal 2012. Lønnsomhetsindeksen for de neste 12 månedene synker fra 25,2 poeng i andre kvartal 2012 til 16,1 poeng i tredje kvartal 2012.

Stabilitet i forventet sysselsetting

Andelen næringslivsledere som oppgir at bedriften forventer å ha flere ansatte om 12 måneder har sunket fra 37,6 prosent til 37,5 prosent i tredje kvartal 2012. Andelen næringslivsledere som forventer å ha færre ansatte om 12 måneder har steget med 0,2 prosentpoeng fra forrige kvartal til 14,5 prosent i tredje kvartal 2012. Nettotallet i sysselsettingsindeksen (fremtidig) synker fra 23,3 til 23,0 poeng.

Kort sammendrag av enkeltresultater for husholdningene

Forventer lavere prisvekst

I tredje kvartal 2012 forventer husholdningene at prisene skal stige med 2,5 prosent i løpet av det neste året. Dette er ned 0,2 prosentpoeng fra forrige kvartal. Husholdningene forventer en prisvekst om 2-3 år på 4,0 prosent, dette er uendret fra forrige kvartal.

Forventer lavere lønnsvekst

Forventet lønnsvekst i løpet av det neste året blant husholdningene er i tredje kvartal 2012 på 2,3 prosent. Dette er en nedgang fra 2,6 prosent i andre kvartal 2012.

Spørreskjema

Til økonomieksperter og partene i arbeidslivet:

1. Hva tror du den generelle prisstigningen på varer og tjenester er om 12 måneder, målt ved 12-månedersveksten i KPI (konsumprisindeksen)?
2. Hva tror du den generelle prisstigningen på varer og tjenester er om 2 år, målt ved 12-månedersveksten i KPI (konsumprisindeksen)?
3. Hva tror du den generelle prisstigningen på varer og tjenester er om 5 år, målt ved 12-månedersveksten i KPI (konsumprisindeksen)?
4. Hva tror du gjennomsnittlig årslønnsvekst blir i 2012?
5. Hva tror du gjennomsnittlig årslønnsvekst blir i 2013?
6. Hva tror du gjennomsnittlig årslønnsvekst blir om 5 år?
- 7a) Tror du den effektive kronekursen målt ved konkurransekursindeksen om 12 måneder vil være styrket, svekket eller uendret?
- 7b) Hvor mye tror du den vil styrke/svekke seg? (Hvis svart styrket eller svekket i spørsmål 7a)

Til næringslivslederne:

1. Hva tror du den generelle prisstigningen på varer og tjenester, målt ved konsumprisindeksen, er om 12 måneder?
2. Hva tror du prisstigningen er om 2 år?
3. Forventer du at bedriftens innkjøpspriser vil øke mer, mindre eller omtrent like mye de neste 12 måneder som i siste 12-måneders periode?
4. Forventer du at bedriftens utsalgspriser vil øke mer, mindre eller omtrent like mye de neste 12 måneder som i siste 12-måneders periode?
5. Hva forventer du at årslønnsveksten i din bedrift vil bli i 2012?
6. Hva forventer du at årslønnsveksten i din bedrift vil bli i 2013?
7. Har lønnsomheten i din bedrift blitt bedre, blitt svekket eller vært uendret de siste 12 månedene?
8. Tror du lønnsomheten i din bedrift vil bli bedre, bli svekket eller holde seg uendret de neste 12 månedene?
9. Sammenlignet med ett år tidligere, har bedriften i dag flere ansatte, færre ansatte eller like mange ansatte?
10. Tror du bedriften om 12 måneder vil ha flere ansatte enn i dag, færre ansatte eller like mange?

Til husholdningene:

- 1a. Sammenliknet med for 12 måneder siden, synes du prisene på varer og tjenester er mye høyere, en del høyere, litt høyere, om lag uforandret eller lavere?
- 1b. Omtrent hvor mye tror du prisene har endret seg målt i prosent?
- 2a. Tror du at prisene i løpet av de neste 12 månedene vil være høyere, uendret eller lavere enn i dag?
- Hvis høyere: Vil prisene vokse raskere, saktere eller i samme takt som i dag?
- 2b. Hvor mange prosent tror du prisene kommer til å stige de nærmeste 12 månedene?
3. Hva tror du den generelle prisveksten blir om 2-3 år, målt i prosent?
4. Omtrent hvor mange prosent tror du din lønn eller pensjon vil endres de neste 12 månedene?
5. Tror du nivået på innskudds- og lånerenter vil øke, falle eller forbli uendret de neste 12 månedene?

Indeks (tabeller og grafer)

Økonomiekspertene

1. Forventet prisstigning om 12 måneder
2. Forventet prisstigning om 2 år
3. Forventet prisstigning om 5 år
4. Forventet årslønnsvekst for inneværende år
5. Forventet årslønnsvekst for neste år
6. Forventet årslønnsvekst om 5 år
- 7a. Forventet utvikling i kronkursen om 12 mnd.
- 7b. Gjennomsnittlig forventet endring i konkurransekursindeksen om 12 mnd.

Partene i arbeidslivet

8. Forventet prisstigning om 12 måneder
9. Forventet prisstigning om 2 år
10. Forventet prisstigning om 5 år
11. Forventet årslønnsvekst for inneværende år
12. Forventet årslønnsvekst for neste år
13. Forventet årslønnsvekst om 5 år

Næringslivslederne

14. Forventet generell prisstigning om 12 måneder
15. Forventet generell prisstigning om 2 år
16. Forventet økning i bedriftens innkjøpspriser neste 12 mnd
17. Forventet økning i bedriftens utsalgspriser neste 12 mnd
18. Forventet vekst i lønnskostnader i egen bedrift i år
19. Forventet vekst i lønnskostnader i egen bedrift neste år
20. Lønnsomhetsutvikling i egen bedrift siste 12 mnd
21. Lønnsomhetsutvikling i egen bedrift neste 12 mnd
22. Antall ansatte i dag sammenlignet med for 1 år siden
23. Antatt antall ansatte om 12 mnd

Husholdningene

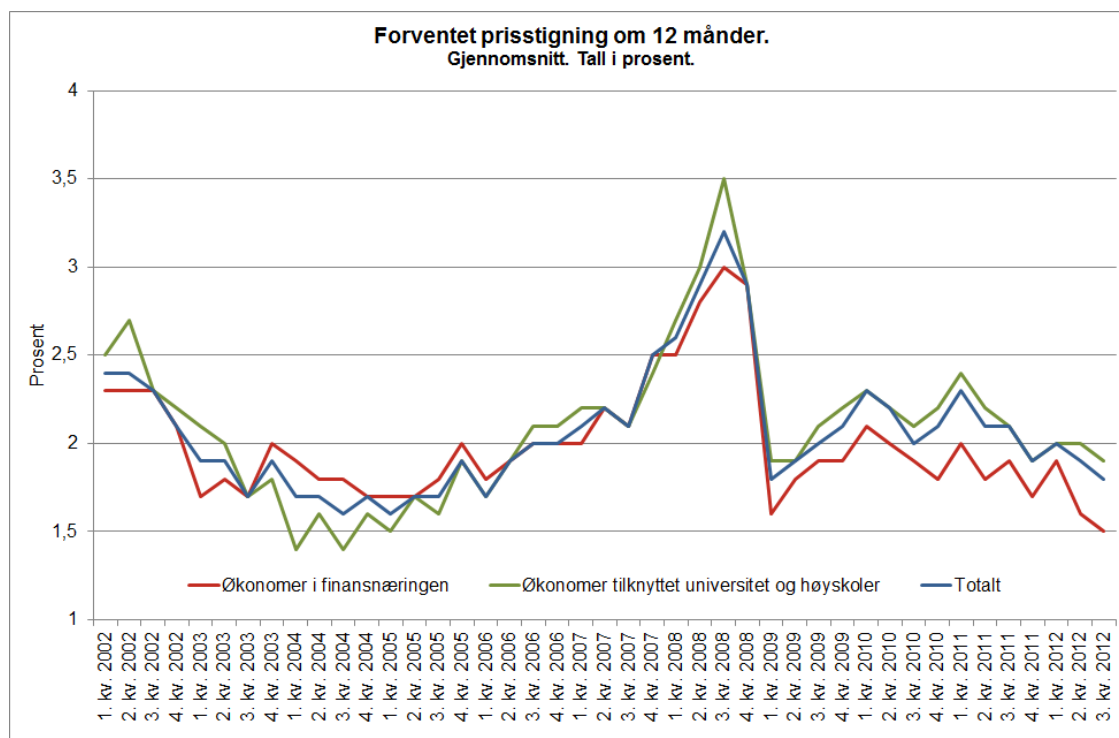
- 24a. Oppfatning av prisendring siste 12 mnd
- 24b. Oppfatning av prisendring siste 12 mnd i prosent
- 25a. Forventet prisendring neste 12 mnd
- 25b. Forventet prisendring neste 12 mnd i prosent
26. Forventet prisvekst om 2-3 år
27. Forventet lønnsutvikling om 1 år i prosent
28. Forventet renteutvikling neste 12 mnd

Resultater - økonomiekspertene

Indeks 1:

Hva tror du den generelle prisstigningen på varer og tjenester er om 12 måneder, målt ved 12-månedersveksten i KPI (konsumprisindeksen)?

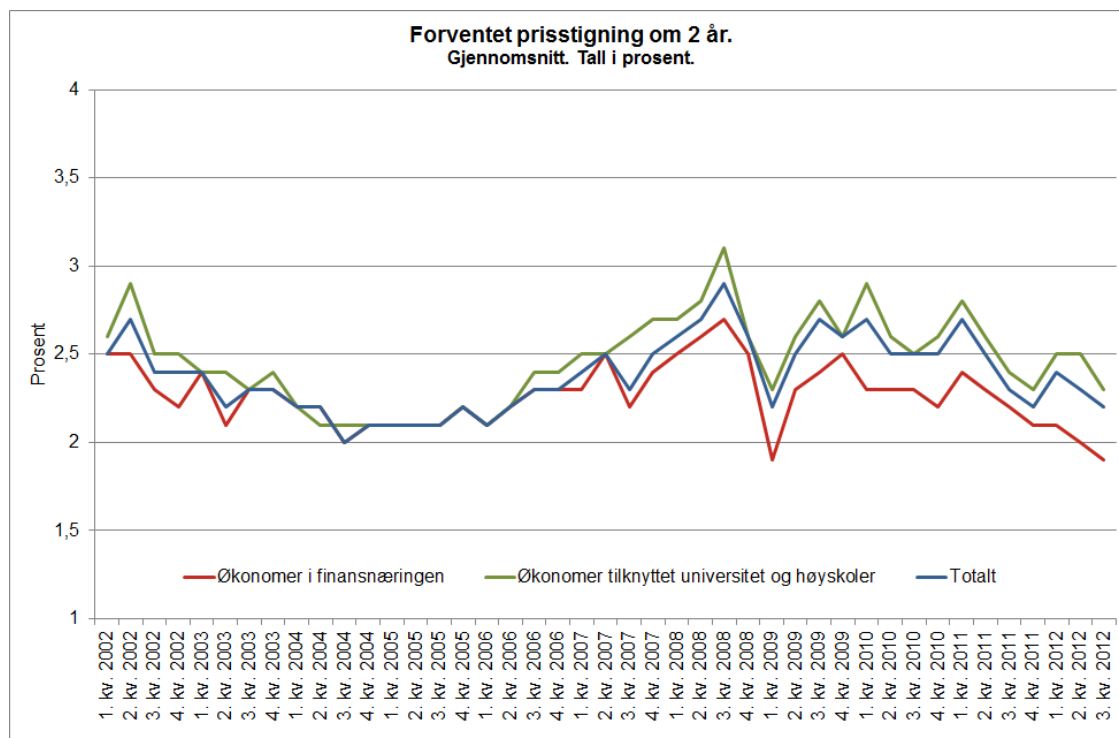

Forventet prisstigning om 12 måneder	2. kvartal 2012	3. kvartal 2012
Økonomer i finansnæringen		
Gjennomsnittlig verdi	1,6	1,5
Laveste verdi	1,0	0,0
Høyeste verdi	2,5	3,0
Økonomer tilknyttet universitet/høyskoler		
Gjennomsnittlig verdi	2,0	1,9
Laveste verdi	0,5	0,5
Høyeste verdi	4,0	3,5
Totalt alle økonomer		
Gjennomsnittlig verdi	1,9	1,8
Utvalg	67	69

Samlet sett var økonomenes forventninger til prisstigningen om 12 måneder i tredje kvartal 2012 på 1,8 prosent, dette er en nedgang fra 1,9 prosent i andre kvartal 2012. Økonomer i finansnæringen forventer en prisstigning om 12 måneder på 1,5 prosent, en nedgang på 0,1 prosentpoeng fra forrige kvartal. Økonomer tilknyttet universitet/høyskoler nedjusterer også med 0,1 prosentpoeng, fra 2,0 til 1,9.

Indeks 2:

Hva tror du den generelle prisstigningen på varer og tjenester er om 2 år, målt ved 12-månedersveksten i KPI (konsumprisindeksen)?

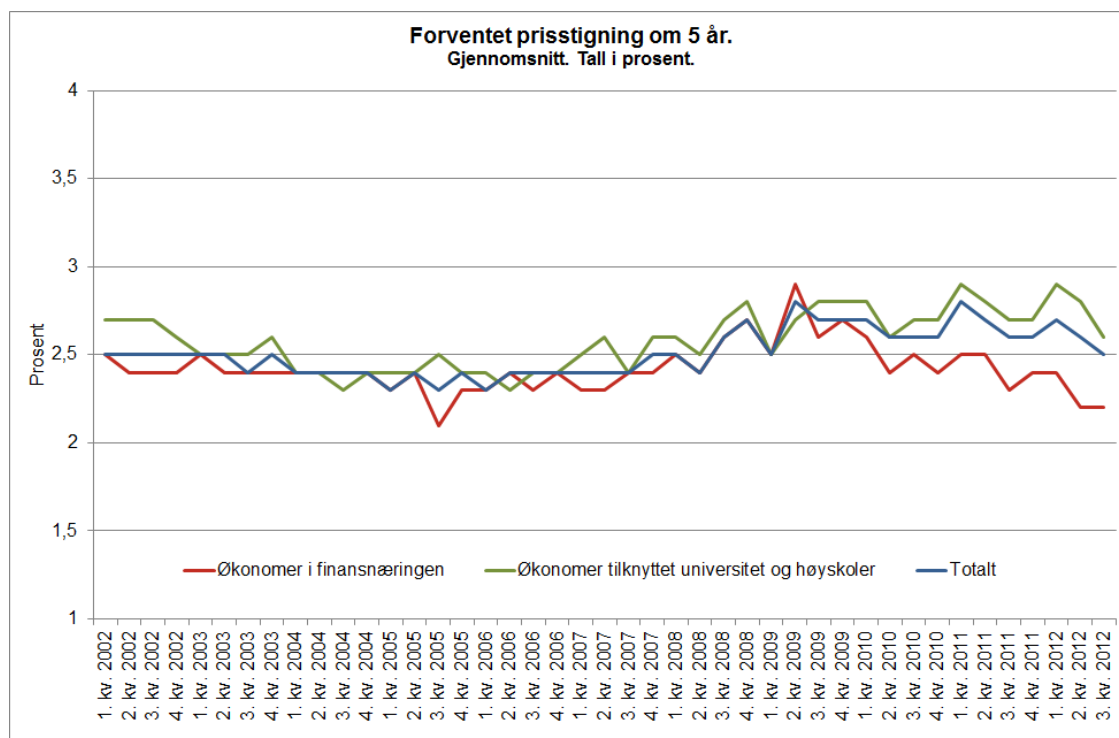

Forventet prisstigning om 2 år	2. kvartal 2012	3. kvartal 2012
Økonomer i finansnæringen		
Gjennomsnittlig verdi	2,0	1,9
Laveste verdi	1,0	1,0
Høyeste verdi	3,0	3,0
Økonomer tilknyttet universitet/høyskoler		
Gjennomsnittlig verdi	2,5	2,3
Laveste verdi	0,5	0,0
Høyeste verdi	5,0	5,0
Totalt alle økonomer		
Gjennomsnittlig verdi	2,3	2,2
Utvalg	67	69

Økonomenes forventninger til prisstigningen om 2 år var i tredje kvartal 2012 på 2,2 prosent, dette er en nedgang på 0,1 prosentpoeng fra andre kvartal 2012. Økonomer i finansnæringen nedjusterte sitt estimat med 0,1 prosentpoeng fra forrige kvartal, og økonomer tilknyttet universitet/høyskoler nedjusterte sitt estimat med 0,2 prosentpoeng fra forrige kvartal.

Indeks 3:

Hva tror du den generelle prisstigningen på varer og tjenester er om 5 år, målt ved 12-månedersveksten i KPI (konsumprisindeksen)?

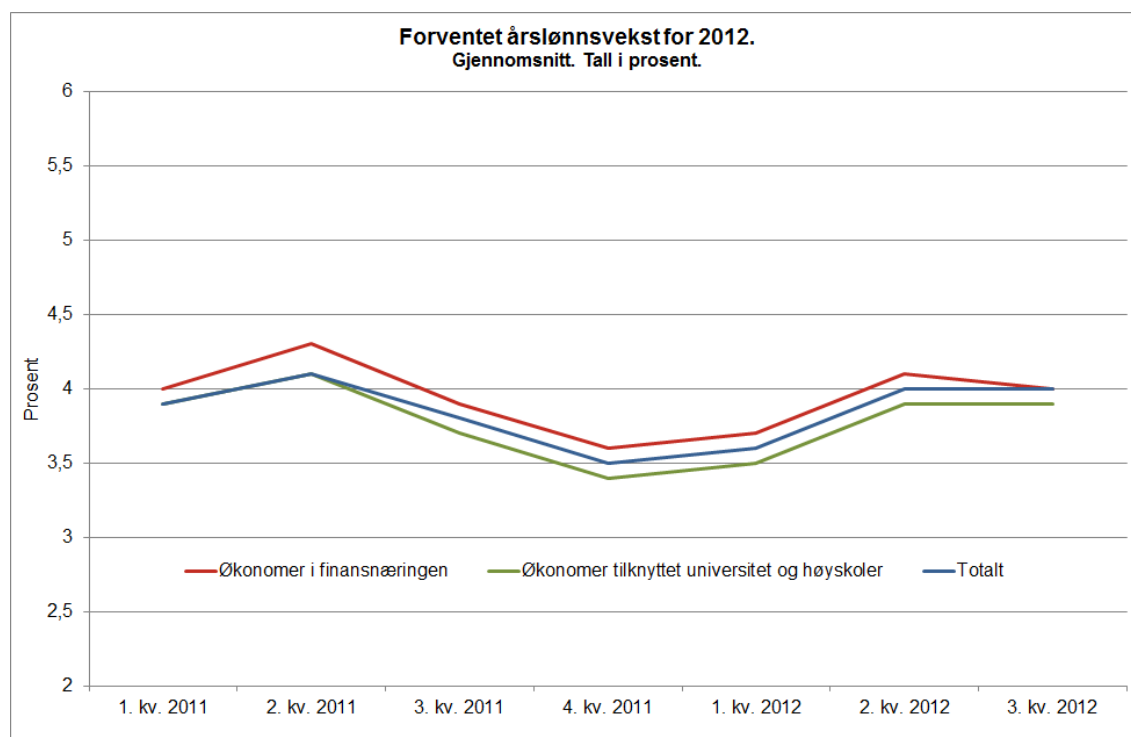

Forventet prisstigning om 5 år	2. kvartal 2012	3. kvartal 2012
Økonomer i finansnæringen		
Gjennomsnittlig verdi	2,2	2,2
Laveste verdi	1,0	1,0
Høyeste verdi	3,5	3,5
Økonomer tilknyttet universitet/høyskoler		
Gjennomsnittlig verdi	2,8	2,6
Laveste verdi	1,0	0,0
Høyeste verdi	8,0	5,0
Totalt alle økonomer		
Gjennomsnittlig verdi	2,6	2,5
Utvalg	67	67

Økonomenes forventninger til prisstigningen om 5 år var i tredje kvartal 2012 på 2,5 prosent, dette er en nedgang på 0,1 prosentpoeng fra andre kvartal 2012. Økonomer i finansnæringen opprettholder sitt estimat fra forrige kvartal på 2,2 prosent, mens økonomer tilknyttet universitet/høyskoler nedjusterte sitt estimat fra 2,8 til 2,6 prosent.

Indeks 4:

Hva tror du gjennomsnittlig årslønnsvekst blir i 2012?

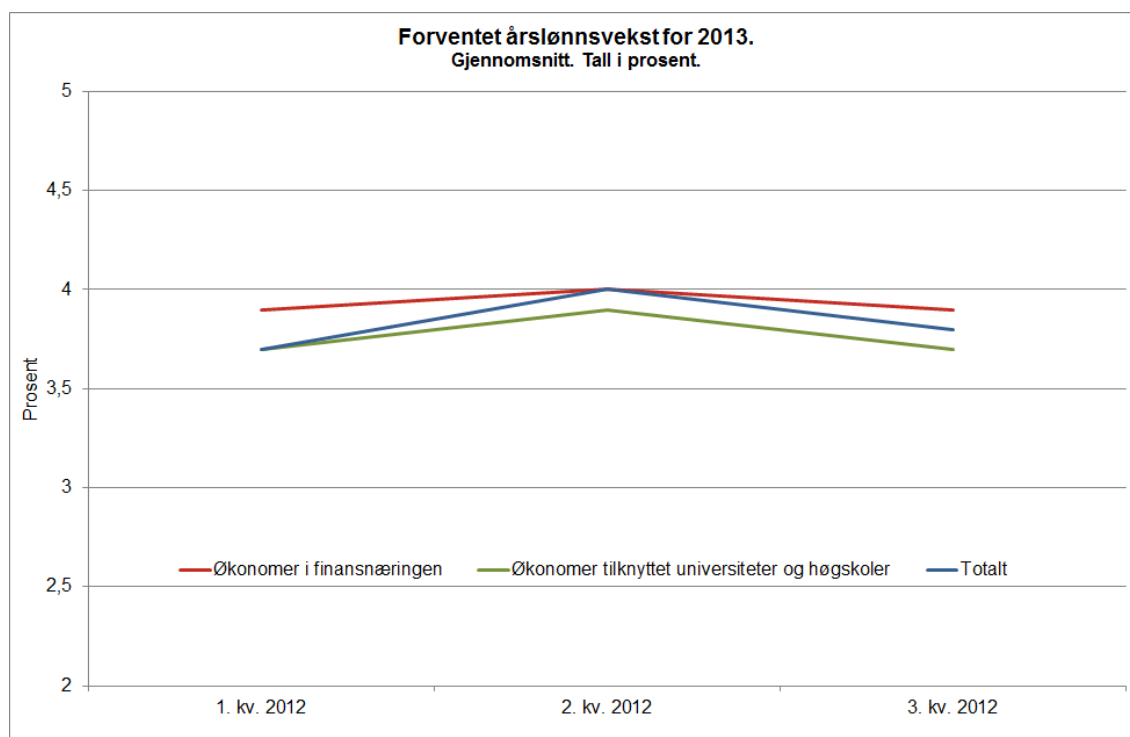

Forventet årslønnsvekst for 2012	2. kvartal 2012	3. kvartal 2012
Økonomer i finansnæringen		
Gjennomsnittlig verdi	4,1	4,0
Laveste verdi	3,5	3,5
Høyeste verdi	4,5	4,5
Økonomer tilknyttet universitet/høyskoler		
Gjennomsnittlig verdi	3,9	3,9
Laveste verdi	2,0	2,0
Høyeste verdi	5,5	5,2
Totalt alle økonomer		
Gjennomsnittlig verdi	4,0	4,0
Utvalg	67	69

Økonomenes forventninger til årslønnsveksten for 2012 er uendret fra andre til tredje kvartal 2012 på 4,0 prosent. Økonomer i finansnæringen forventer en årslønnsvekst for 2012 på 4,0 prosent, dette er en nedjustering fra 4,1 prosent i andre kvartal 2012. Økonomer tilknyttet universitet/høyskoler opprettholdt sitt estimat på 3,9 prosent fra forrige kvartal.

Indeks 5:

Hva tror du gjennomsnittlig årslønnsvekst blir i 2013?

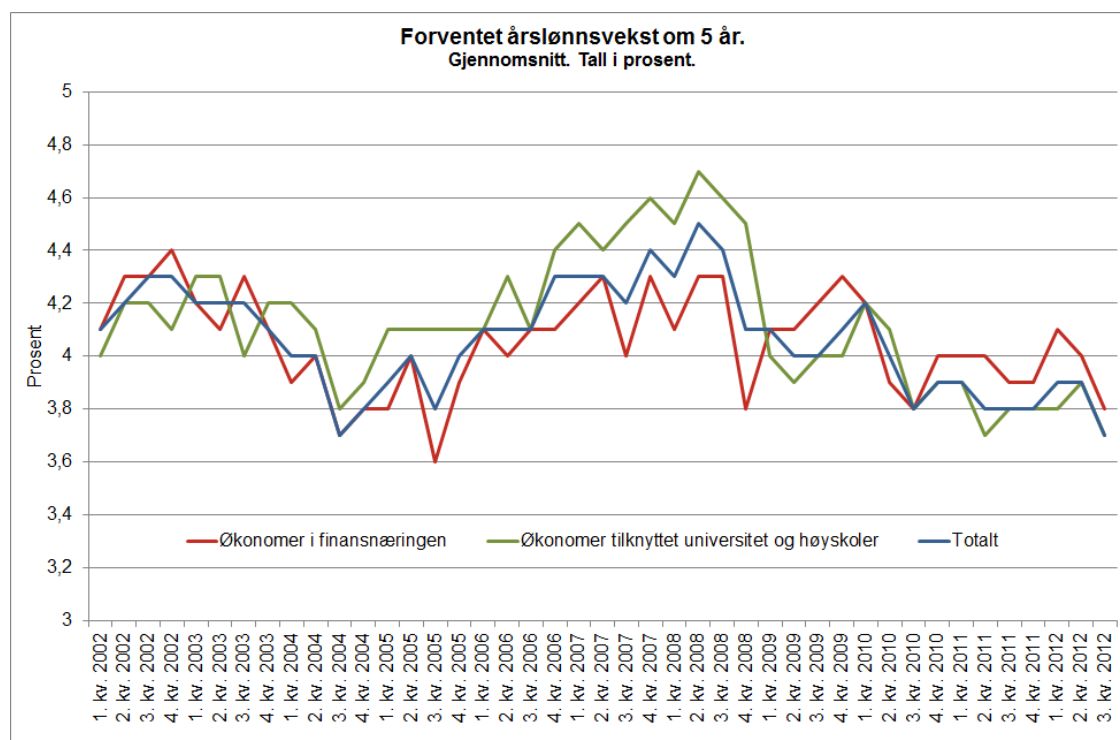

Forventet årslønnsvekst for 2013	2. kvartal 2012	3. kvartal 2012
Økonomer i finansnæringen		
Gjennomsnittlig verdi	4,0	3,9
Laveste verdi	3,0	2,5
Høyeste verdi	4,5	4,5
Økonomer tilknyttet universitet/høyskoler		
Gjennomsnittlig verdi	3,9	3,7
Laveste verdi	2,0	1,0
Høyeste verdi	6,7	5,0
Totalt alle økonomer		
Gjennomsnittlig verdi	4,0	3,8
Utvalg	67	69

Økonomenes forventninger til årslønnsveksten for 2013 gikk ned fra 4,0 prosent i andre kvartal 2012 til 3,8 prosent i tredje kvartal 2012. Økonomer i finansnæringen forventer en årslønnsvekst for 2012 på 3,9 prosent, ned 0,1 prosentpoeng fra forrige kvartal. Økonomer tilknyttet universitet/høyskoler nedjusterte sitt estimat fra 3,9 til 3,7 prosent.

Indeks 6:

Hva tror du gjennomsnittlig årslønnsvekst blir om 5 år?

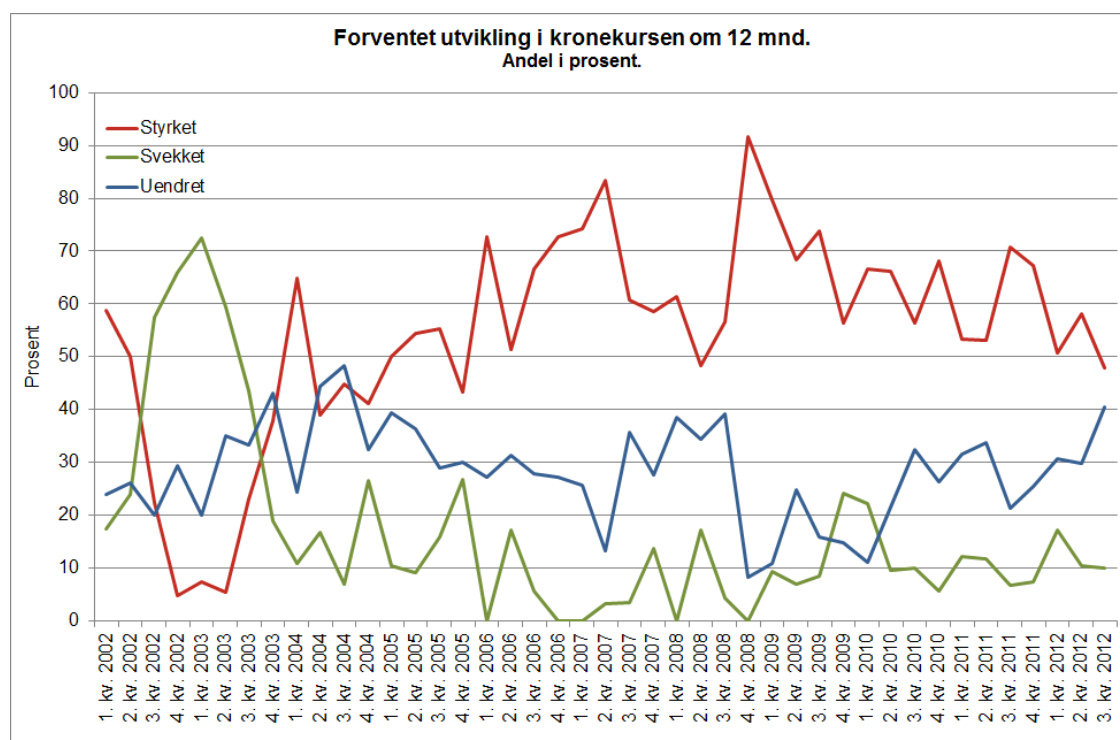

Forventet årslønnsvekst om 5 år	2. kvartal 2012	3. kvartal 2012
Økonomer i finansnæringen		
Gjennomsnittlig verdi	4,0	3,8
Laveste verdi	2,5	2,0
Høyeste verdi	4,5	5,0
Økonomer tilknyttet universitet/høyskoler		
Gjennomsnittlig verdi	3,9	3,7
Laveste verdi	1,0	1,0
Høyeste verdi	7,5	5,0
Totalt alle økonomer		
Gjennomsnittlig verdi	3,9	3,7
Utvalg	67	68

Økonomenes forventninger til årslønnsveksten om 5 år (de langsiktige forventningene) var 3,7 prosent i tredje kvartal 2012, dette er en nedjustering fra 3,9 prosent i andre kvartal 2012. Økonomer i finansnæringen forventer en gjennomsnittlig langsiktig årslønnsvekst på 3,8 prosent, dette er en nedgang fra 4,0 prosent i andre kvartal 2012. Økonomer tilknyttet universitet/høyskoler nedjusterte sitt estimat fra forrige kvartal med 0,2 prosentpoeng til 3,7 prosent.

Indeks 7A:

Tror du den effektive kronkursen målt ved konkurransekursindeksen om 12 måneder vil være styrket, svekket eller uendret?

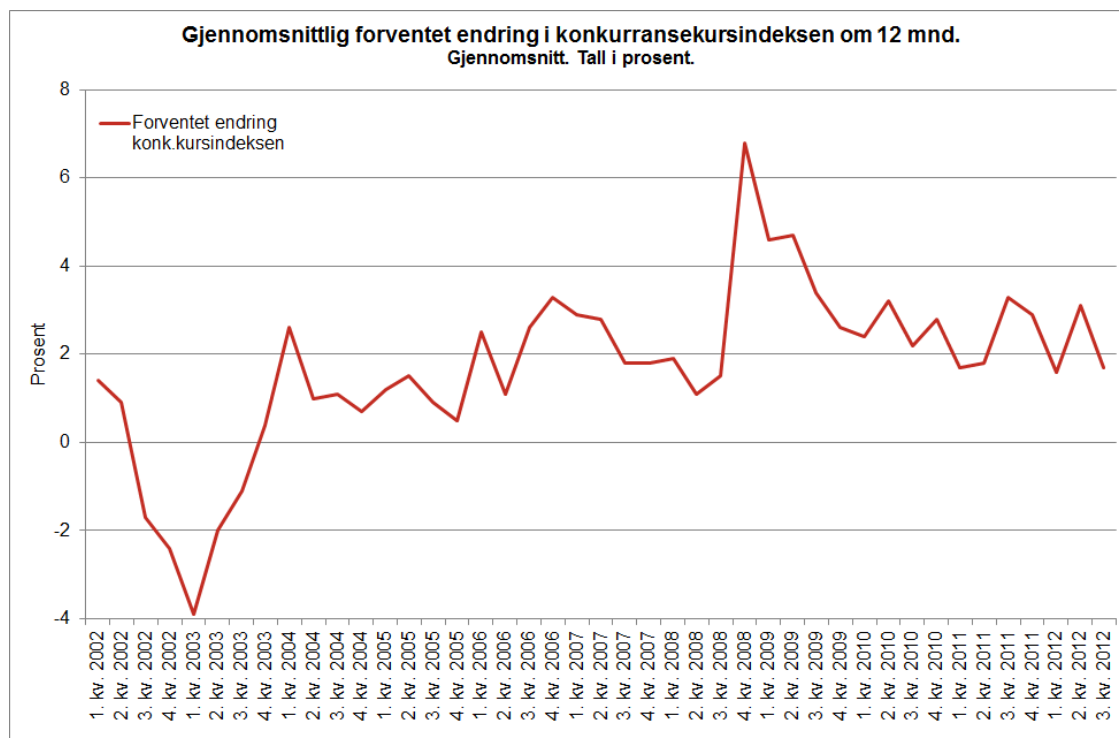

Forventet utvikling i kronkursen om 12 mnd.	2. kvartal 2012	3. kvartal 2012
Økonomer i finansnæringen		
Styrket	55,0	38,1
Uendret	30,0	42,9
Svekket	15,0	14,3
Økonomer tilknyttet universitet/høyskoler		
Styrket	59,6	52,1
Uendret	29,8	39,6
Svekket	8,5	8,3
Totalt alle økonomer		
Styrket	58,2	47,8
Uendret	29,9	40,6
Svekket	10,4	10,1
Utvalg	67	69

Andelen økonomer som forventer at kronkursen (målt ved konkurransekursindeksen) vil styrkes på ett års sikt gikk i tredje kvartal 2012 ned fra 58,2 til 47,8 prosent. Andelen økonomer som forventer en svekket kronkurs er nå 10,1 prosent, mot 10,4 prosent i andre kvartal 2012, mens andelen som forventer at kronkursen på ett års sikt vil være uendret gikk opp fra 29,9 prosent til 40,6 prosent i tredje kvartal 2012.

Indeks 7B:

Hvor mye tror du den vil styrke/svekke seg (Hvis svart styrket/svekket i spørsmål 7A)?

Gjennomsnittlig forventet endring i konkurransekursindeksen om 12 mnd.	2. kvartal 2012	3. kvartal 2012
Økonomer i finansnæringen		
Gjennomsnittlig verdi	0,9	0,7
Økonomer tilknyttet universitet/høyskoler		
Gjennomsnittlig verdi	4,0	2,2
Totalt alle økonomer		
Gjennomsnittlig verdi	3,1	1,7
Utvalg	66	68

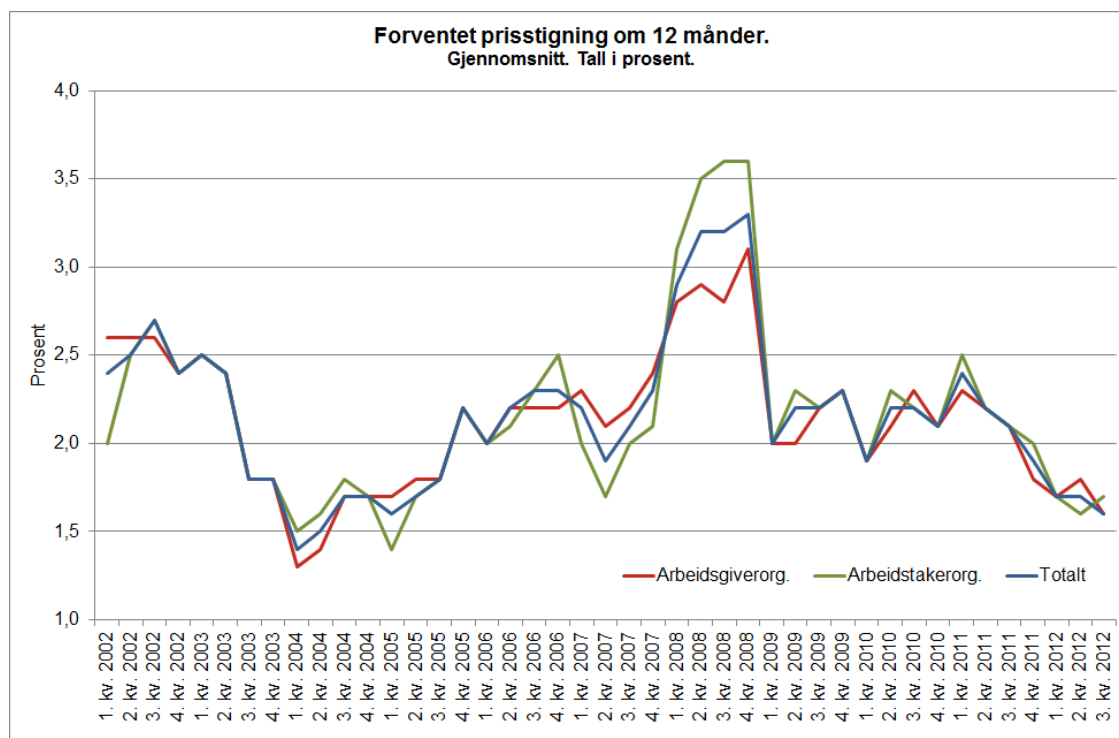
I tredje kvartal 2012 forventet det samlede utvalget av økonomer at kronekursen skal styrke seg med 1,7 prosent på 12 måneders sikt. Dette var en nedgang på 1,4 prosentpoeng fra forrige kvartal.

Resultater - partene i arbeidslivet

Indeks 8:

Hva tror du den generelle prisstigningen på varer og tjenester er om 12 måneder, målt ved 12-månedersveksten i KPI (konsumprisindeksen)?

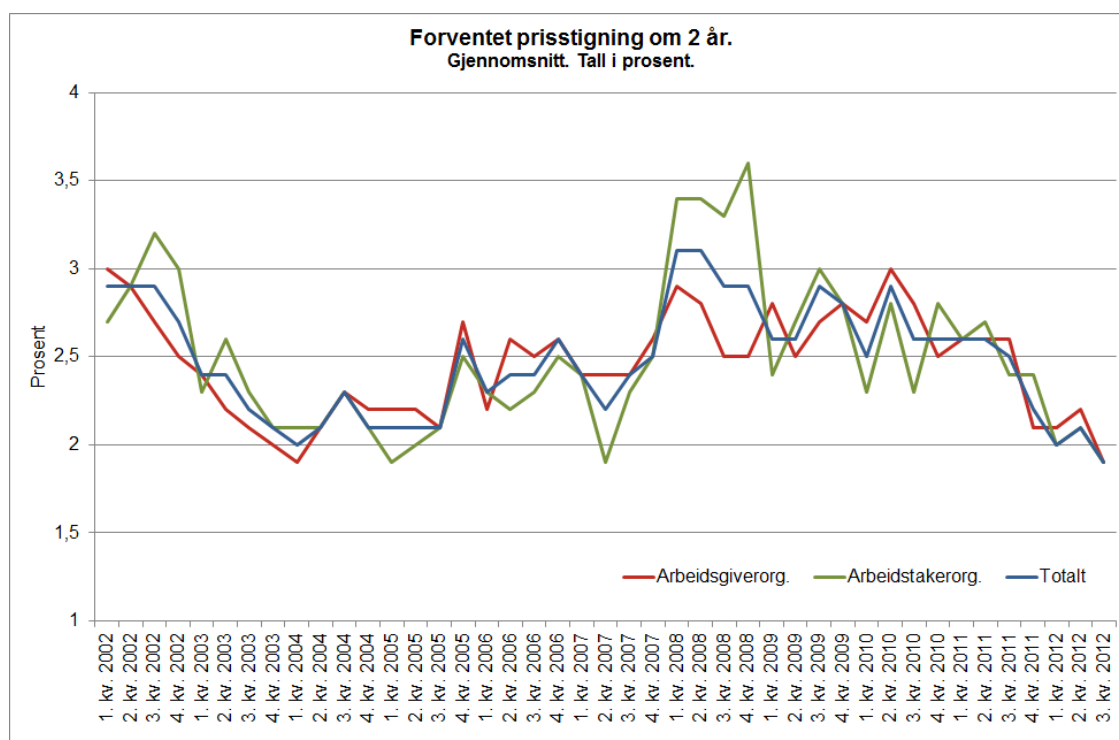

Forventet prisstigning om 12 måneder	2. kvartal 2012	3. kvartal 2012
Arbeidsgiverorganisasjoner		
Gjennomsnittlig verdi	1,8	1,6
Laveste verdi	1,0	1,0
Høyeste verdi	2,5	2,0
Arbeidstakerorganisasjoner		
Gjennomsnittlig verdi	1,6	1,7
Laveste verdi	0,7	0,5
Høyeste verdi	2,5	2,7
Totalt for partene i arbeidslivet		
Gjennomsnittlig verdi	1,7	1,6
Utvalg	29	32

Blant arbeidslivsorganisasjonene var forventet prisstigning om 12 måneder på 1,6 prosent i tredje kvartal 2012, dette er en nedgang på 0,1 prosentpoeng fra forrige kvartal. Forventningene hos arbeidsgiverorganisasjonene sank fra 1,8 prosent til 1,6 prosent, mens forventningene hos arbeidstakerorganisasjonene steg fra 1,6 prosent til 1,7 prosent i løpet av det siste kvartalet.

Indeks 9:

Hva tror du den generelle prisstigningen på varer og tjenester er om 2 år, målt ved 12-månedersveksten i KPI (konsumprisindeksen)?

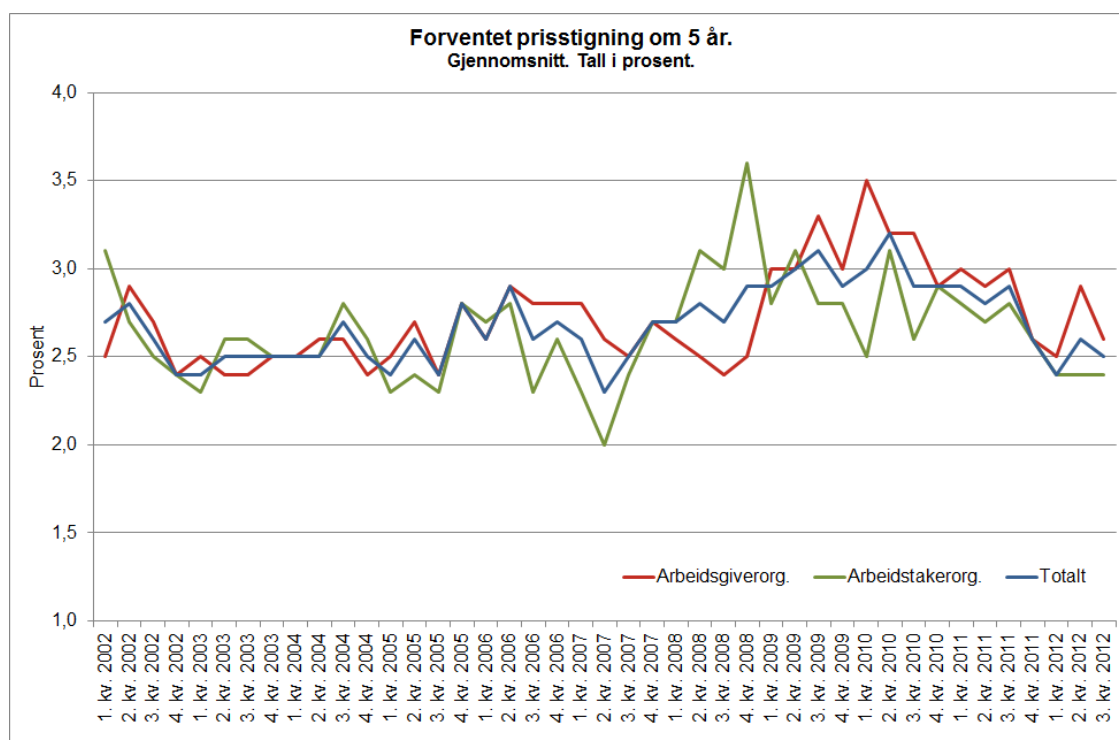

Forventet prisstigning om 2 år	2. kvartal 2012	3. kvartal 2012
Arbeidsgiverorganisasjoner		
Gjennomsnittlig verdi	2,2	1,9
Laveste verdi	1,0	1,0
Høyeste verdi	3,0	2,5
Arbeidstakerorganisasjoner		
Gjennomsnittlig verdi	2,1	1,9
Laveste verdi	1,0	1,0
Høyeste verdi	3,0	3,0
Totalt for partene i arbeidslivet		
Gjennomsnittlig verdi	2,1	1,9
Utvalg	29	32

Forventet prisvekst om to år blant partene i arbeidslivet er 1,9 prosent i tredje kvartal 2012, dette er en nedgang fra 2,1 prosent i andre kvartal 2012. Arbeidsgiverorganisasjonene nedjusterte sitt estimat fra 2,2 til 1,9 prosent i tredje kvartal 2012. Arbeidstakerorganisasjonene nedjusterte sitt estimat med 0,2 prosentpoeng, fra 2,1 til 1,9 prosent.

Indeks 10:

Hva tror du den generelle prisstigningen på varer og tjenester er om 5 år, målt ved 12-månedersveksten i KPI (konsumprisindeksen)?

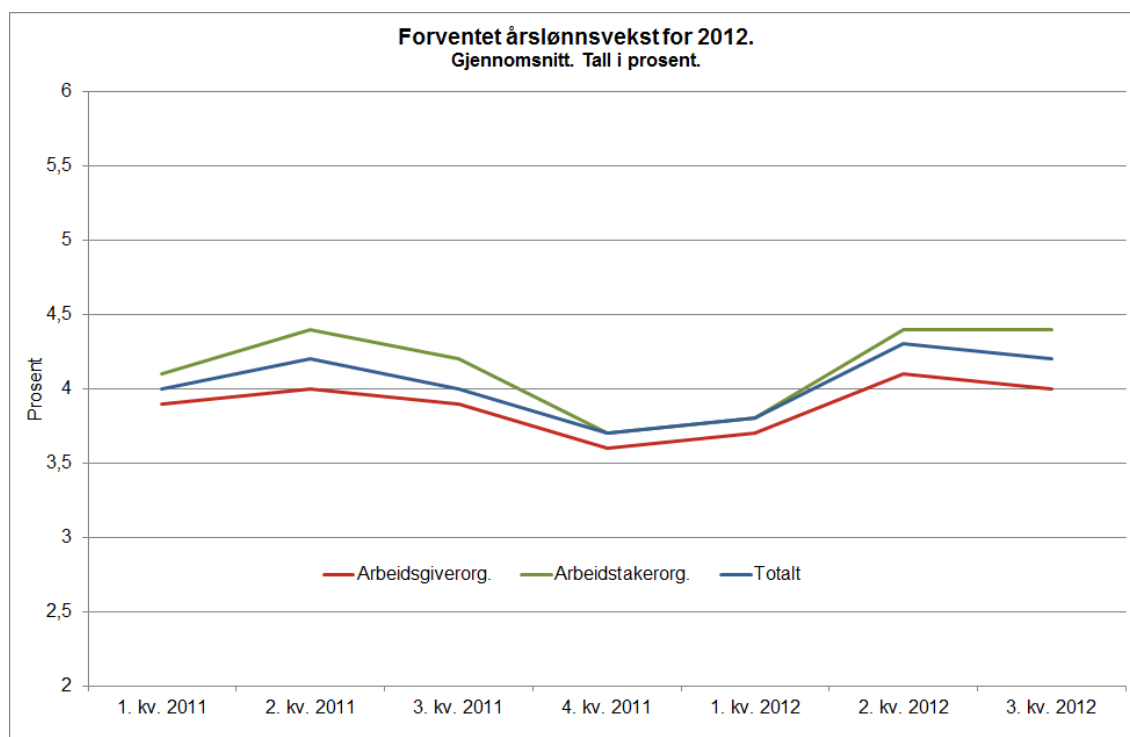

Forventet prisstigning om 5 år	2. kvartal 2012	3. kvartal 2012
Arbeidsgiverorganisasjoner		
Gjennomsnittlig verdi	2,9	2,6
Laveste verdi	1,0	1,5
Høyeste verdi	5,0	4,0
Arbeidstakerorganisasjoner		
Gjennomsnittlig verdi	2,4	2,4
Laveste verdi	1,5	1,2
Høyeste verdi	3,0	3,5
Totalt for partene i arbeidslivet		
Gjennomsnittlig verdi	2,6	2,5
Utvalg	29	32

Forventet prisstigning om 5 år var blant partene i arbeidslivet på 2,5 prosent i tredje kvartal 2012, dette er en nedgang på 0,1 prosentpoeng fra andre kvartal 2012. Estimatet fra arbeidsgiverorganisasjonene er 2,6 prosent i tredje kvartal 2012, en nedgang fra 2,9 prosent i forrige kvartal, mens arbeidstakerorganisasjonenes estimat er uendret fra forrige kvartal på 2,4 prosent.

Indeks 11:

Hva tror du gjennomsnittlig årslønnsvekst blir i 2012?

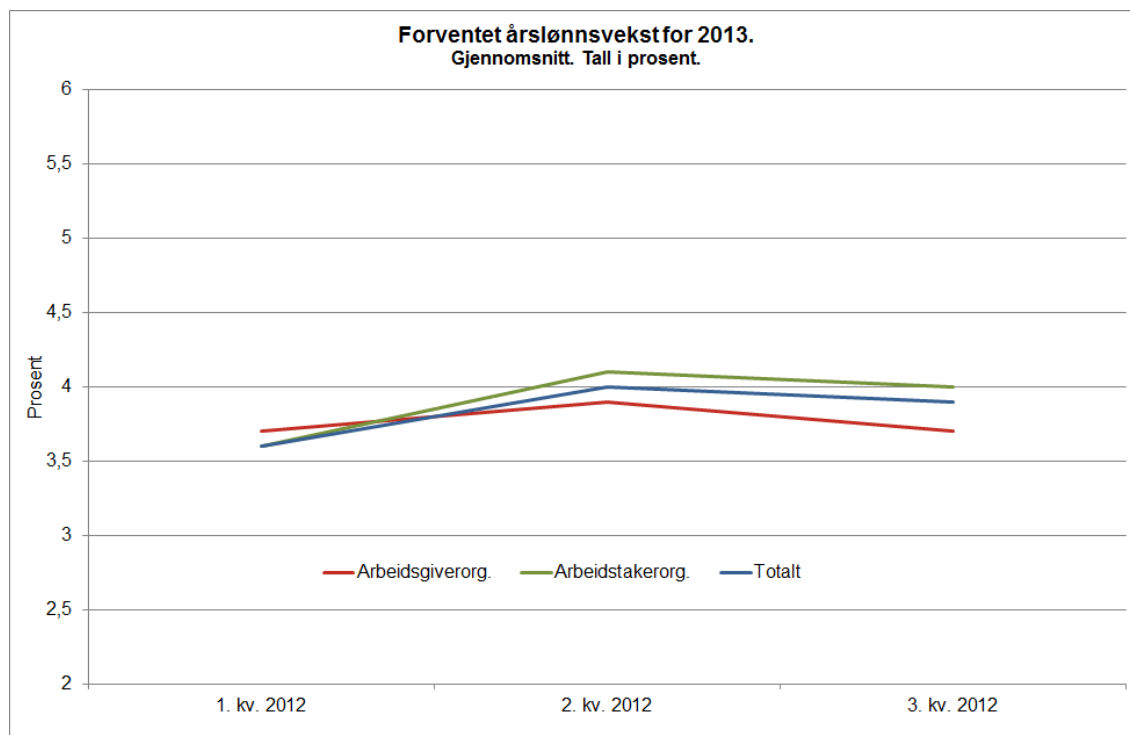

Forventet årslønnsvekst for 2012	2. kvartal 2012	3. kvartal 2012
Arbeidsgiverorganisasjoner		
Gjennomsnittlig verdi	4,1	4,0
Laveste verdi	3,0	3,0
Høyeste verdi	5,0	4,4
Arbeidstakerorganisasjoner		
Gjennomsnittlig verdi	4,4	4,4
Laveste verdi	4,0	4,0
Høyeste verdi	5,0	5,0
Totalt for alle partene i arbeidslivet		
Gjennomsnittlig verdi	4,3	4,2
Utvalg	29	32

Forventet årslønnsvekst for 2012 var blant partene i arbeidslivet 4,2 prosent i tredje kvartal 2012, dette er en nedjustering med 0,1 prosentpoeng fra forrige kvartal. Arbeidsgiverorganisasjonene nedjusterte sitt estimat fra 4,1 til 4,0 prosent i tredje kvartal 2012, og arbeidstakerorganisasjonene opprettholdt sitt estimat på 4,4 prosent i tredje kvartal 2012.

Indeks 12:

Hva tror du gjennomsnittlig årslønnsvekst blir i 2013?

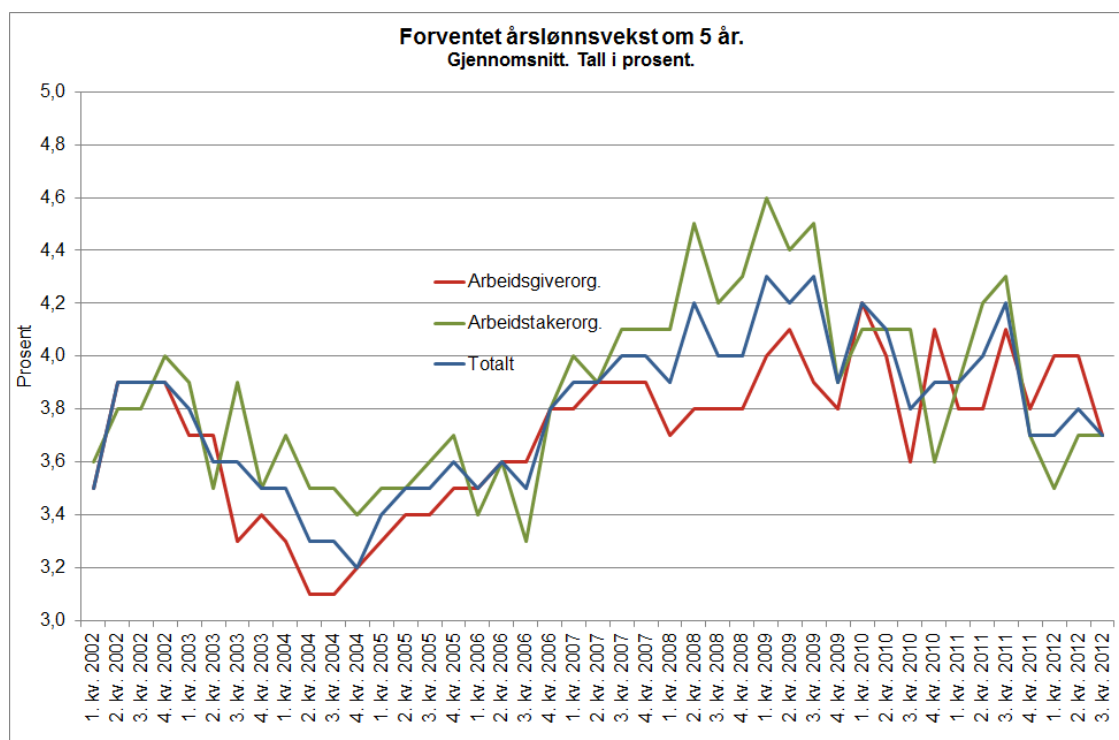

Forventet årslønnsvekst for 2013	2. kvartal 2012	3. kvartal 2012
Arbeidsgiverorganisasjoner		
Gjennomsnittlig verdi	3,9	3,7
Laveste verdi	2,0	2,0
Høyeste verdi	5,0	4,5
Arbeidstakerorganisasjoner		
Gjennomsnittlig verdi	4,1	4,0
Laveste verdi	2,0	3,0
Høyeste verdi	5,5	5,5
Totalt for alle partene i arbeidslivet		
Gjennomsnittlig verdi	4,0	3,9
Utvalg	29	32

Forventet årslønnsvekst blant partene i arbeidslivet for 2013 var 3,9 prosent i tredje kvartal 2012, en nedgang på 0,1 prosentpoeng fra forrige kvartal. Arbeidsgiverorganisasjonene nedjusterte sitt estimat fra 3,9 til 3,7 prosent, mens arbeidstakerorganisasjonene nedjusterte sitt estimat med 0,1 prosentpoeng til 4,0 prosent i tredje kvartal 2012.

Indeks 13:

Hva tror du gjennomsnittlig årslønnsvekst blir om 5 år?

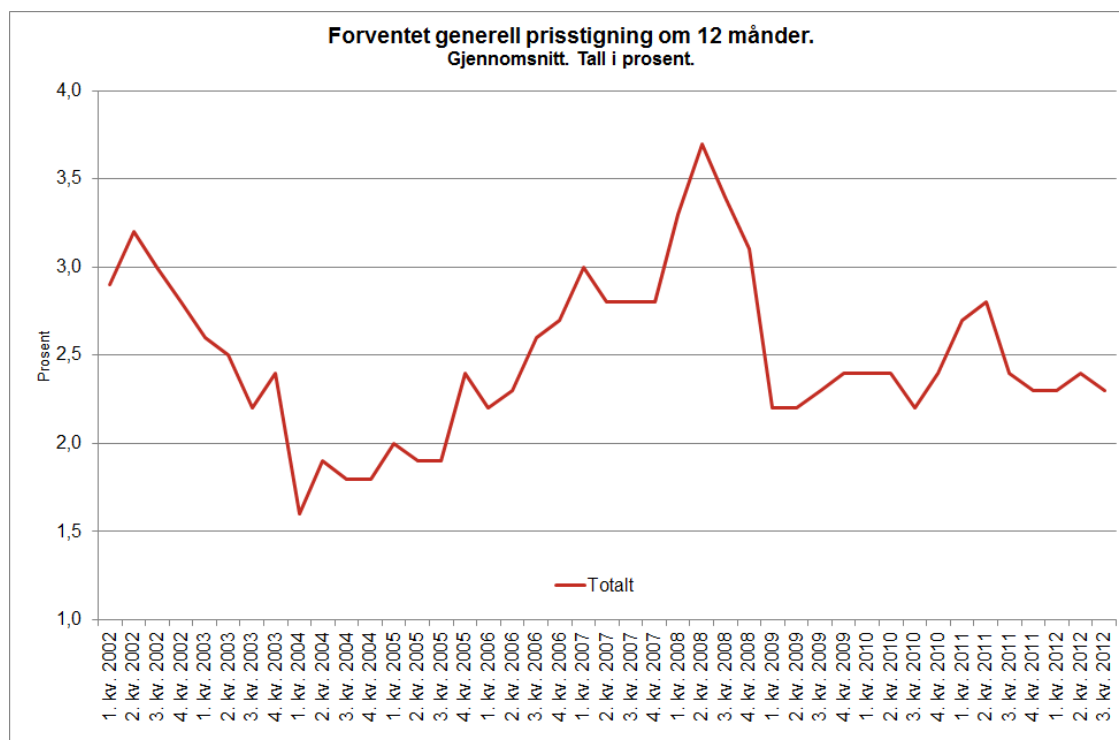
Forventet årslønnsvekst om 5 år	2. kvartal 2012	3. kvartal 2012
Arbeidsgiverorganisasjoner		
Gjennomsnittlig verdi	4,0	3,7
Laveste verdi	1,0	2,0
Høyeste verdi	6,0	5,5
Arbeidstakerorganisasjoner		
Gjennomsnittlig verdi	3,7	3,7
Laveste verdi	2,0	2,5
Høyeste verdi	5,0	5,0
Totalt for alle partene i arbeidslivet		
Gjennomsnittlig verdi	3,8	3,7
Utvalg	29	32

Arbeidslivsorganisasjonenes forventninger til årslønnsveksten om 5 år (de langsiktige forventningene) var i tredje kvartal 2012 på 3,7 prosent, dette er en nedgang fra 3,8 prosent i forrige kvartal. Arbeidsgiverorganisasjonene nedjusterte sitt estimat fra 4,0 prosent i forrige kvartal til 3,7 prosent i tredje kvartal 2012, mens arbeidstakerorganisasjonene opprettholdt sitt estimat på 3,7 prosent.

Resultater - næringslivslederne

Indeks 14:

Hva tror du den generelle prisstigningen på varer og tjenester er om 12 måneder, målt ved 12-månedersveksten i KPI (konsumprisindeksen)?

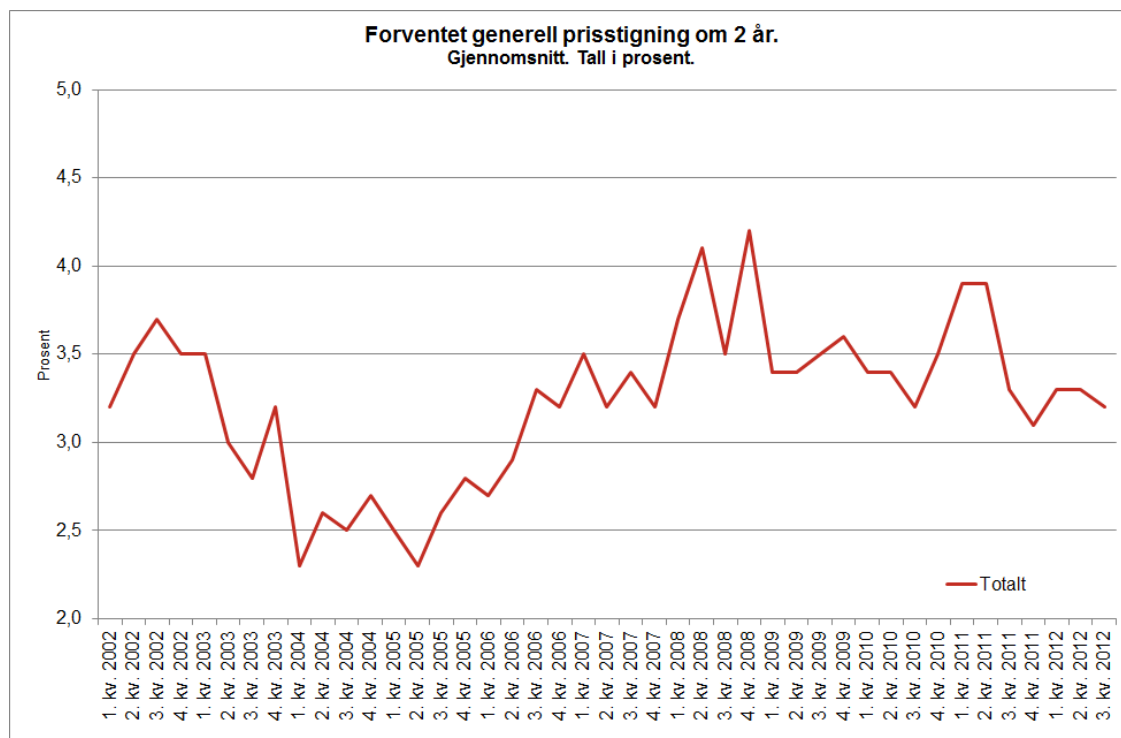

Forventet generell prisstigning om 12 mnd	2. kvartal 2012	3. kvartal 2012
Næringslivsledere i bedrifter med færre enn 50 ansatte		
Gjennomsnittlig verdi	2,4	2,4
Laveste verdi	0,0	-0,75
Høyeste verdi	6,0	10,0
Næringslivsledere i bedrifter med 50 ansatte eller flere		
Gjennomsnittlig verdi	2,4	2,3
Laveste verdi	0,3	0,0
Høyeste verdi	6,0	5,0
Næringslivsledere totalt		
Gjennomsnittlig verdi	2,4	2,3
Utvalg (vektet)	405	434

Næringslivsledernes estimat om forventet prisstigning om 12 måneder er 2,3 prosent i tredje kvartal 2012. Dette er en nedgang fra 2,4 prosent i andre kvartal 2012.

Indeks 15:

Hva tror du prisstigningen er om 2 år?

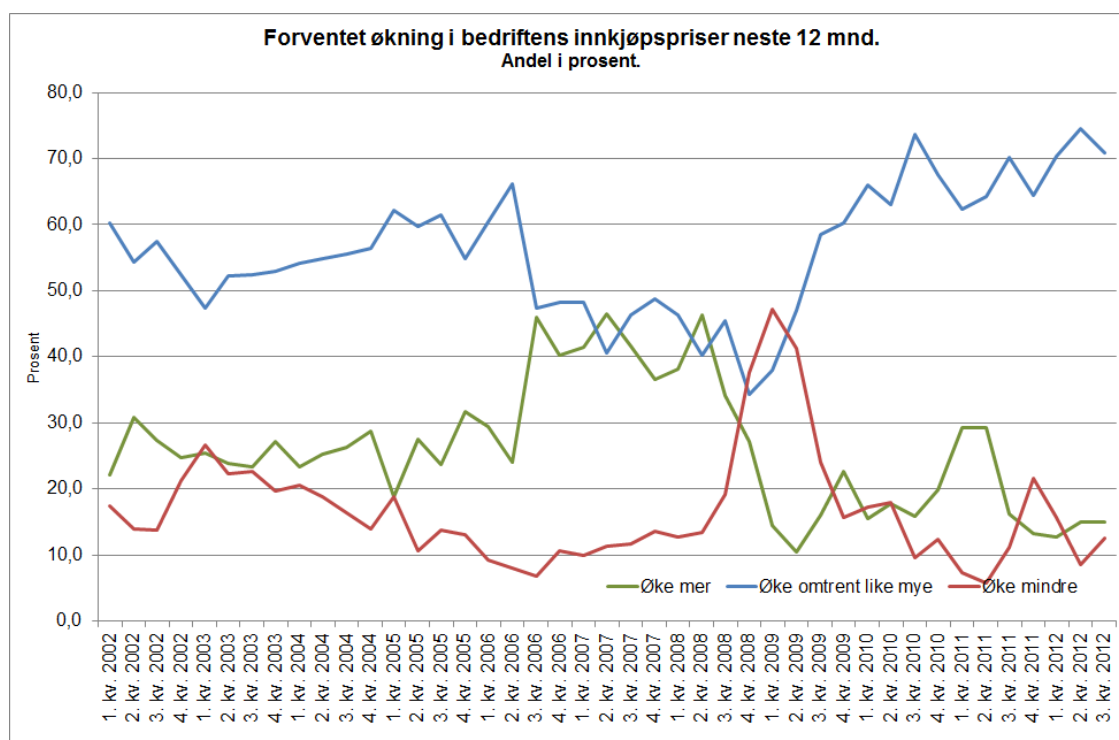
Forventet generell prisstigning om 2 år	2. kvartal 2012	3. kvartal 2012
Næringslivsledere i bedrifter med færre enn 50 ansatte		
Gjennomsnittlig verdi	3,4	3,3
Laveste verdi	0,5	-2,0
Høyeste verdi	10,0	10,0
Næringslivsledere i bedrifter med 50 ansatte eller flere		
Gjennomsnittlig verdi	3,2	3,1
Laveste verdi	0,4	0,0
Høyeste verdi	10,0	10,0
Næringslivsledere totalt		
Gjennomsnittlig verdi	3,3	3,2
Utvalg (vektet)	406	426

Forventet prisstigning om 2 år var i tredje kvartal 2012 på 3,2 prosent. Dette er en nedgang på 0,1 prosentpoeng fra forrige kvartal.

Indeks 16:

Forventer du at bedriftens innkjøpspriser vil øke mer, mindre eller omtrent like mye de neste 12 måneder som i siste 12-måneders periode?

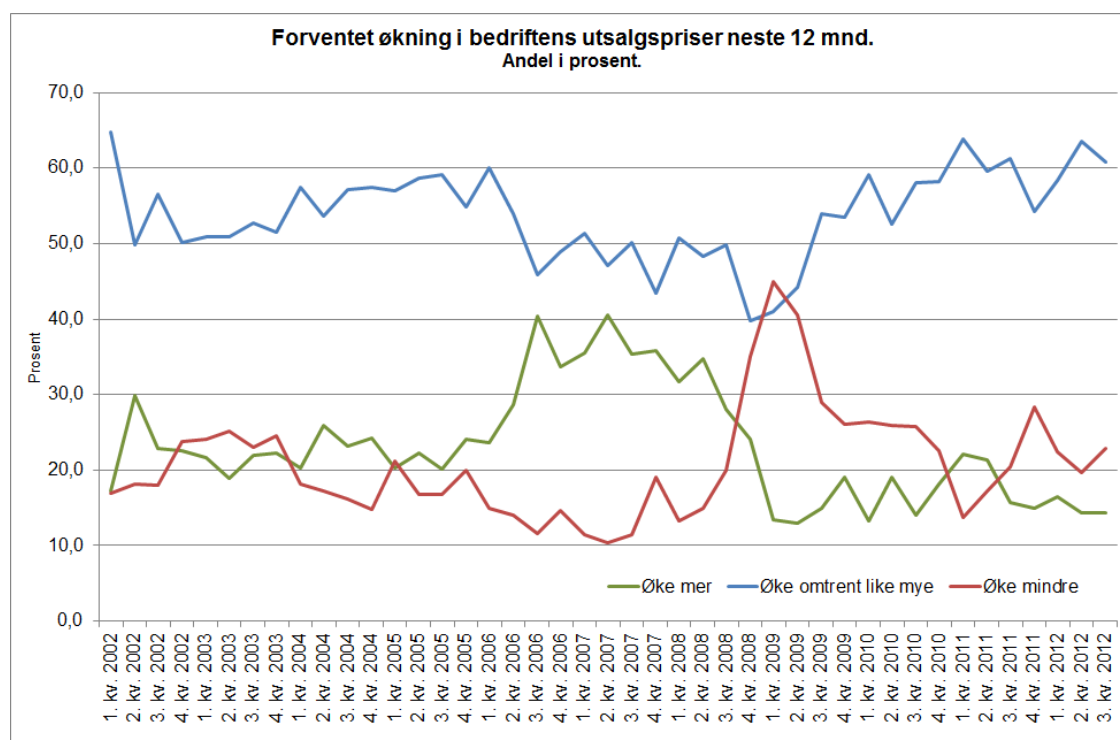
Forventet økning i bedriftens innkjøpspriser neste 12 mnd

	2. kvartal 2012	3. kvartal 2012
Næringslivsledere i bedrifter med færre enn 50 ansatte		
Øke mer	14,9	14,8
Øke omtrent like mye	76,3	70,3
Øke mindre	7,6	14,1
Næringslivsledere i bedrifter med 50 ansatte eller flere		
Øke mer	14,7	15,3
Øke omtrent like mye	70,5	71,8
Øke mindre	10,9	9,4
Næringslivsledere totalt		
Øke mer	14,9	15,0
Øke omtrent like mye	74,6	70,8
Øke mindre	8,6	12,6
Utvalg	510	553

Andelen næringslivsledere som forventer at innkjøpsprisene vil øke mer de neste 12 måneder gikk opp fra 14,9 prosent i andre kvartal 2012 til 15,0 prosent i tredje kvartal 2012. Andelen som forventer at innkjøpsprisene vil øke mindre gikk opp fra 8,6 til 12,6 prosent, og andelen som forventer at innkjøpsprisene vil øke omtrent like mye gikk ned fra 74,6 prosent i andre kvartal 2012 til 70,8 prosent i tredje kvartal 2012.

Indeks 17:

Forventer du at bedriftens utsalgspriser vil øke mer, mindre eller omtrent like mye de neste 12 måneder som i siste 12-måneders periode?

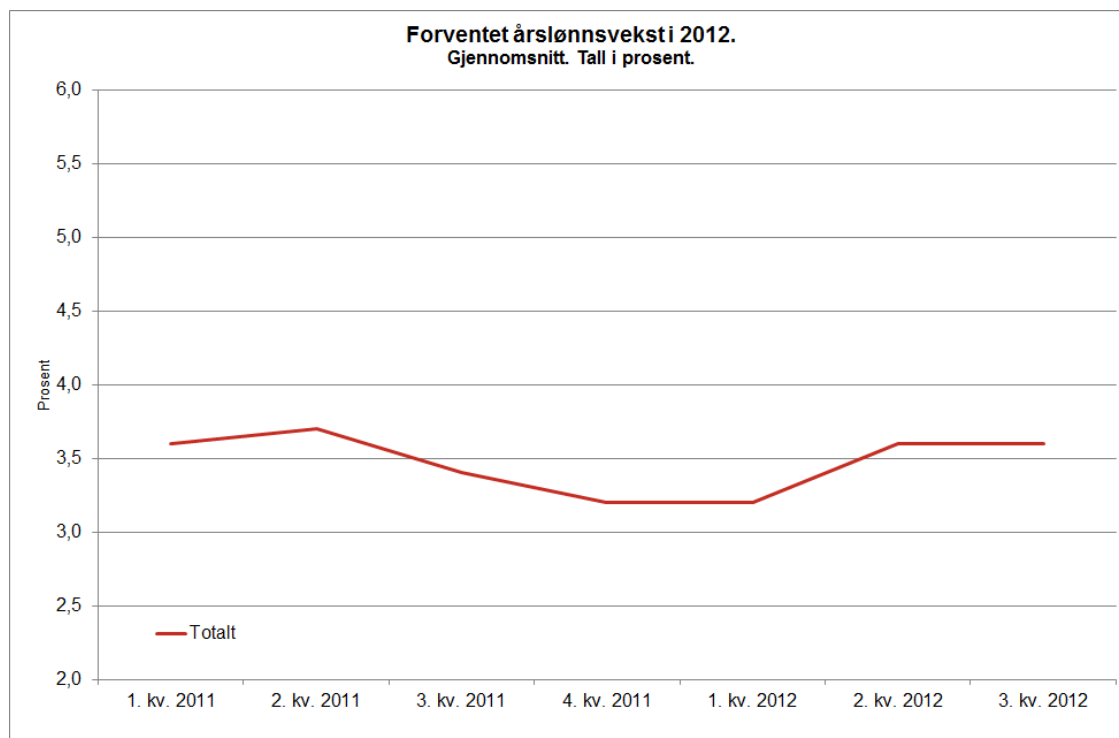
Forventet økning i bedriftens utsalgspriser
neste 12 mnd

	2. kvartal 2012	3. kvartal 2012
Næringslivsledere i bedrifter med færre enn 50 ansatte		
Øke mer	15,5	14,1
Øke omtrent like mye	63,1	62,4
Øke mindre	19,7	22,2
Næringslivsledere i bedrifter med 50 ansatte eller flere		
Øke mer	11,5	14,6
Øke omtrent like mye	64,7	57,3
Øke mindre	19,2	24,6
Næringslivsledere totalt		
Øke mer	14,3	14,3
Øke omtrent like mye	63,6	60,8
Øke mindre	19,6	22,9
Utvalg	510	553

Andelen næringslivsledere som forventer at bedriftens utsalgspriser vil øke mer de neste 12 måneder er uendret på 14,3 prosent fra andre til tredje kvartal 2012. Andelen som forventer at bedriftens utsalgspriser vil øke mindre gikk opp fra 19,6 til 22,9 prosent, og andelen som forventer at bedriftens utsalgspriser vil øke omtrent like mye gikk ned fra 63,6 til 60,8 prosent.

Indeks 18:

Hva forventer du at årslønnsveksten i din bedrift vil bli i 2012?

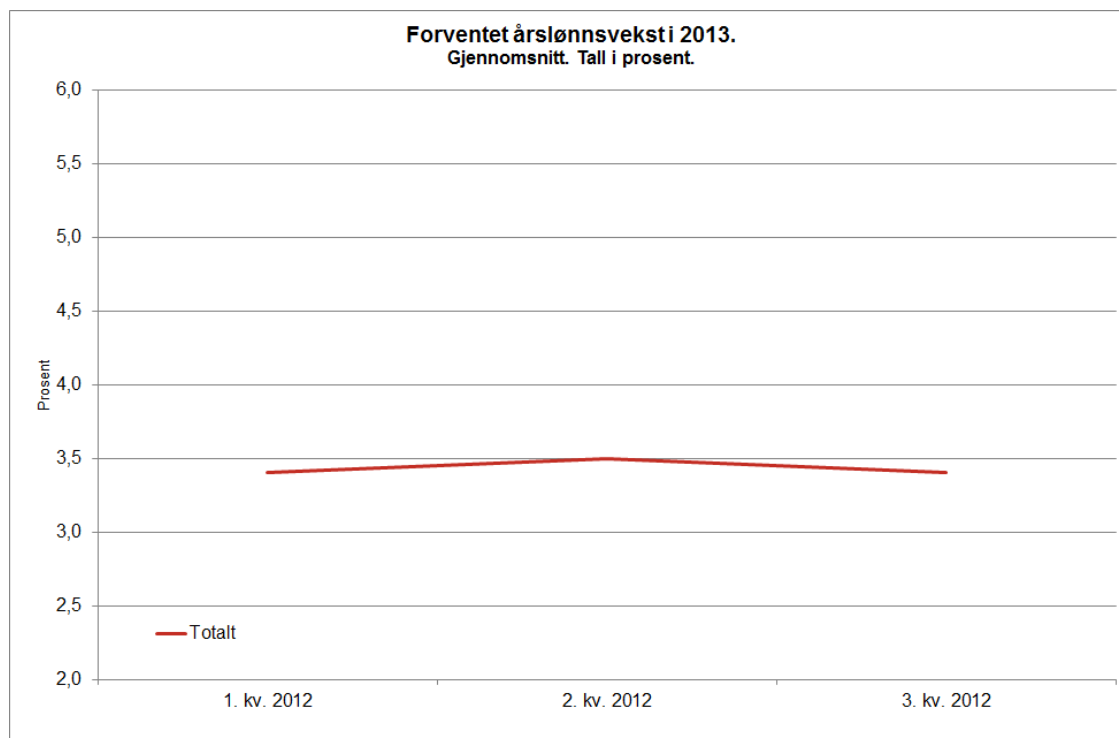

Forventet årslønnsvekst i egen bedrift i 2012	2. kvartal 2012	3. kvartal 2012
Næringslivsledere i bedrifter med færre enn 50 ansatte		
Gjennomsnittlig verdi	3,5	3,4
Laveste verdi	0,0	-10,0
Høyeste verdi	10,0	10,0
Næringslivsledere i bedrifter med 50 ansatte eller flere		
Gjennomsnittlig verdi	3,7	3,8
Laveste verdi	0,0	1,0
Høyeste verdi	7,5	6,2
Næringslivsledere totalt		
Gjennomsnittlig verdi	3,6	3,6
Utvalg (vektet)	477	518

Næringslivslederne opprettholdt sitt estimat for lønnsvekst i egen bedrift for 2012 på 3,6 prosent fra andre til tredje kvartal 2012.

Indeks 19:

Hva forventer du at årslønnsveksten i din bedrift vil bli i 2013?

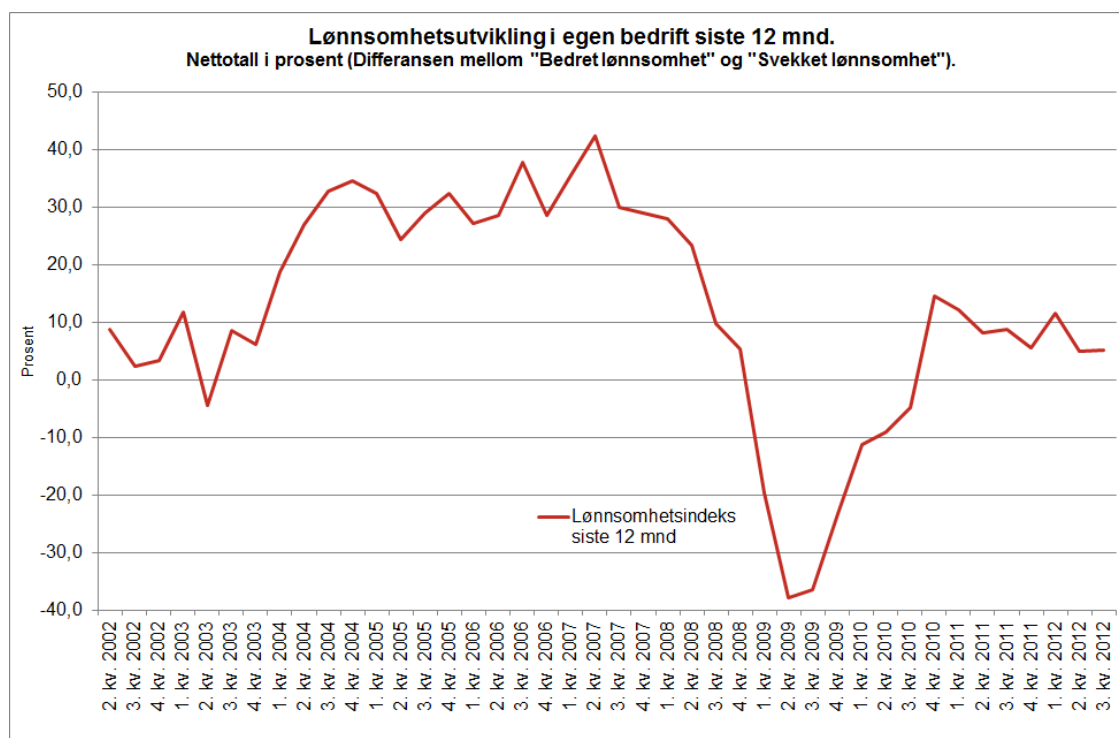

Forventet årslønnsvekst i egen bedrift i 2013	2. kvartal 2012	3. kvartal 2012
Næringslivsledere i bedrifter med færre enn 50 ansatte		
Gjennomsnittlig verdi	3,5	3,3
Laveste verdi	0,0	0,0
Høyeste verdi	10,0	10,0
Næringslivsledere i bedrifter med 50 ansatte eller flere		
Gjennomsnittlig verdi	3,7	3,5
Laveste verdi	1,5	1,0
Høyeste verdi	7,5	6,0
Næringslivsledere totalt		
Gjennomsnittlig verdi	3,5	3,4
Utvalg (vektet)	451	493

I tredje kvartal 2012 forventer næringslivslederne at lønnsvekst i egen bedrift vil bli 3,4 prosent i 2013. Dette er en nedgang på 0,1 prosentpoeng fra forrige kvartal.

Indeks 20:

Har lønnsomheten i din bedrift blitt bedre, blitt svekket eller vært uendret de siste 12 mnd?

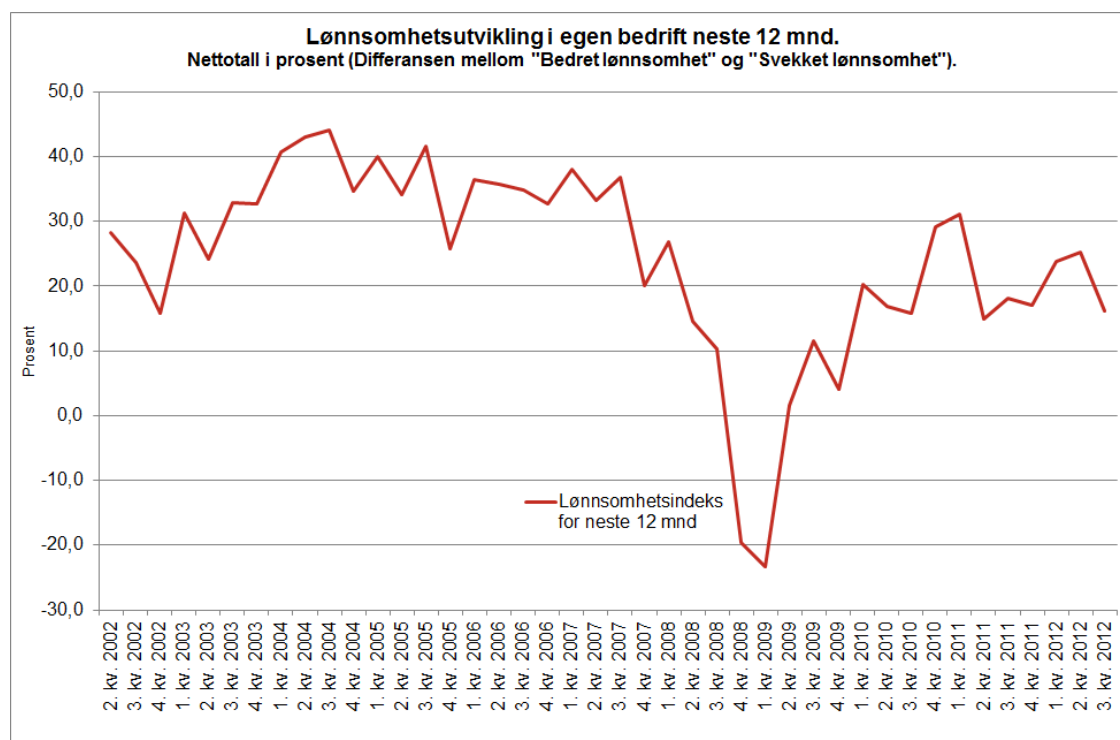

Lønnsomhetsutvikling i egen bedrift siste 12 mnd	2. kvartal 2012	3. kvartal 2012
Næringslivsledere i bedrifter med færre enn 50 ansatte		
Bedret lønnsomhet	35,5	34,1
Uendret lønnsomhet	31,8	34,9
Svekket lønnsomhet	32,4	30,5
Netttotal (lønnsomhetsindeks)	3,1	3,6
Næringslivsledere i bedrifter med 50 ansatte eller flere		
Bedret lønnsomhet	37,8	40,0
Uendret lønnsomhet	32,1	25,3
Svekket lønnsomhet	28,8	31,2
Netttotal (lønnsomhetsindeks)	9,0	8,8
Næringslivsledere totalt		
Bedret lønnsomhet	36,2	35,9
Uendret lønnsomhet	31,9	31,9
Svekket lønnsomhet	31,3	30,7
Netttotal (lønnsomhetsindeks)	4,9	5,2
Utvalg	510	553

Lønnsomhetsindeksen for siste 12 måneder gikk i tredje kvartal 2012 opp fra 4,9 poeng til 5,2 poeng.

Indeks 21:

Tror du lønnsomheten i din bedrift vil bli bedre, bli svekket eller holde seg uendret de neste 12 månedene?

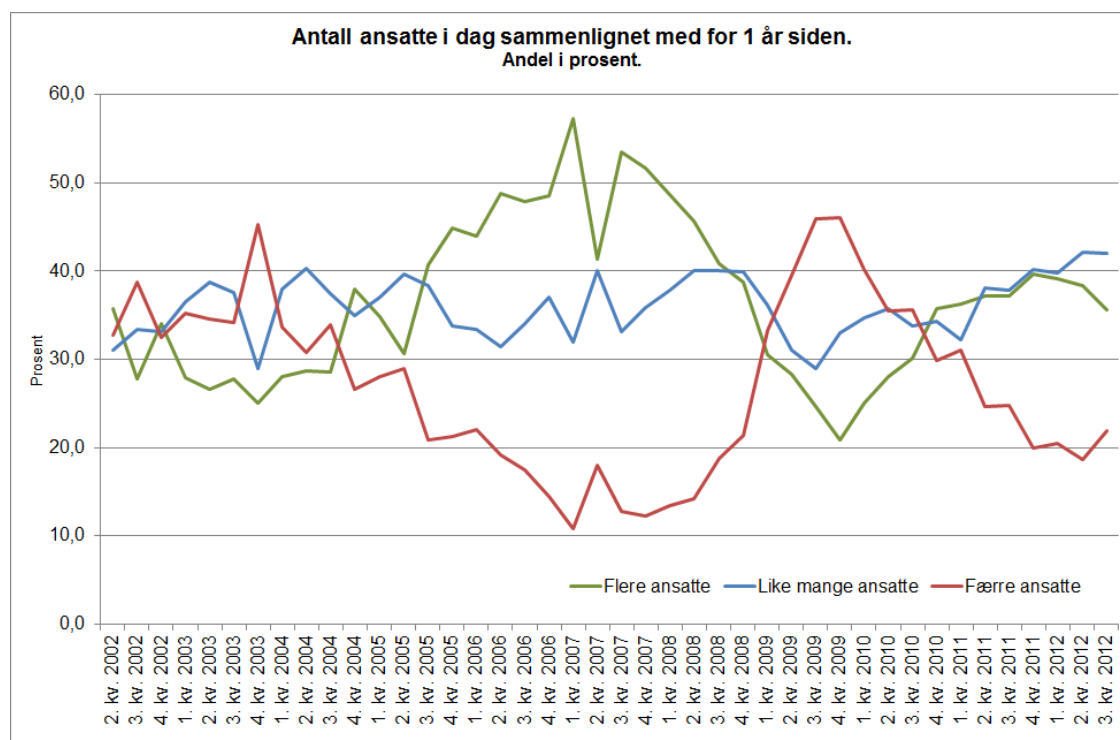

Lønnsomhetsutvikling i egen bedrift neste 12 mnd	2. kvartal 2012	3. kvartal 2012
Næringslivsledere i bedrifter med færre enn 50 ansatte		
Bedret lønnsomhet	40,1	32,6
Vil holde seg uendret	42,4	46,2
Svekket lønnsomhet	16,9	18,8
Netttotal (lønnsomhetsindeks)	23,2	13,8
Næringslivsledere i bedrifter med 50 ansatte eller flere		
Bedret lønnsomhet	45,2	38,0
Vil holde seg uendret	38,1	40,9
Svekket lønnsomhet	15,5	17,0
Netttotal (lønnsomhetsindeks)	29,7	21,0
Næringslivsledere totalt		
Bedret lønnsomhet	41,7	34,3
Vil holde seg uendret	41,1	44,6
Svekket lønnsomhet	16,5	18,2
Netttotal (lønnsomhetsindeks)	25,2	16,1
Utvalg	510	553

Lønnsomhetsindeksen for de neste 12 månedene gikk ned fra 25,2 poeng i andre kvartal 2012 til 16,1 poeng i tredje kvartal 2012.

Indeks 22:

Sammenlignet med ett år tidligere, har bedriften i dag flere ansatte, færre ansatte eller like mange ansatte?

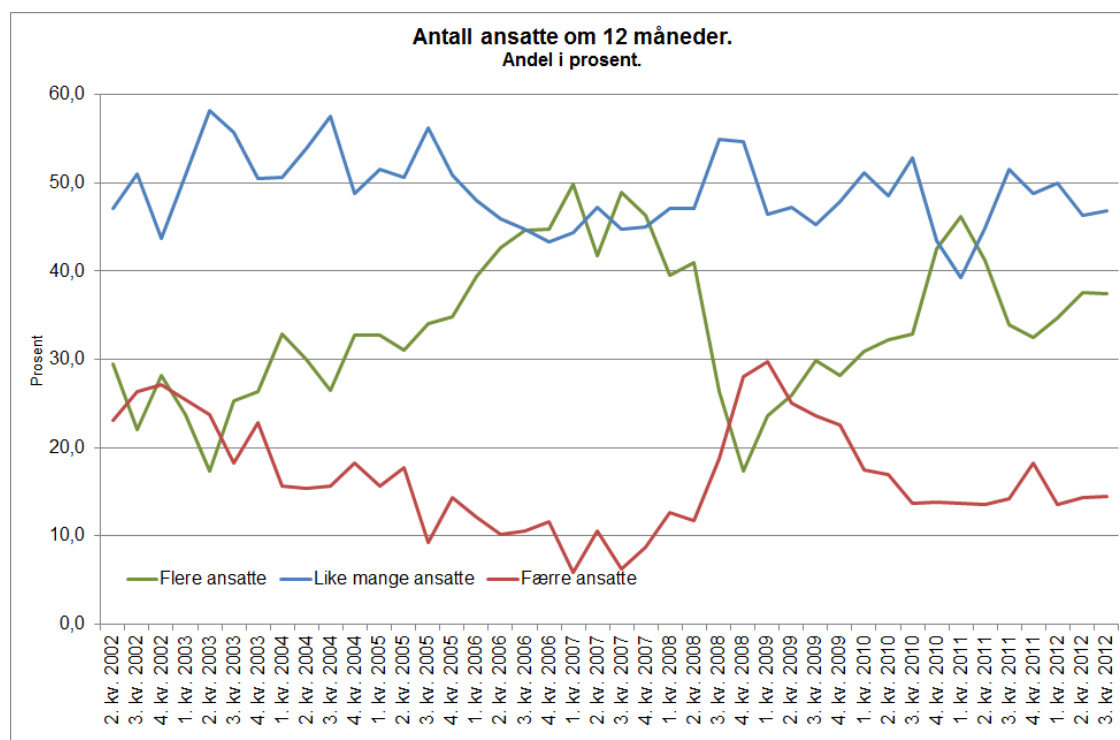

Antall ansatte i dag sammenlignet med for 1 år siden	2. kvartal 2012	3. kvartal 2012
Næringslivsledere i bedrifter med færre enn 50 ansatte		
Flere ansatte	33,2	27,9
Like mange ansatte	47,9	47,8
Færre ansatte	18,0	24,0
Netto (flere ansatte - færre ansatte)	15,2	3,9
Næringslivsledere i bedrifter med 50 ansatte eller flere		
Flere ansatte	50,3	52,9
Like mange ansatte	29,0	28,8
Færre ansatte	20,0	17,1
Netto (flere ansatte - færre ansatte)	30,3	35,8
Næringslivsledere totalt		
Flere ansatte	38,4	35,6
Like mange ansatte	42,2	42,0
Færre ansatte	18,6	21,9
Netto (flere ansatte - færre ansatte)	19,8	13,7
Utvalg	510	553

Andelen næringslivsledere som oppgav at de har flere ansatte enn hva de hadde for 12 måneder siden gikk ned fra 38,4 prosent i forrige kvartal til 35,6 prosent i tredje kvartal 2012. Andelen som oppgav at de har færre ansatte gikk opp fra 18,6 til 21,9 prosent, mens andelen som oppgav at de har like mange ansatte gikk ned fra 42,2 prosent til 42,0 prosent.

Indeks 23:

Tror du bedriften om 12 måneder vil ha flere ansatte enn i dag, færre ansatte eller like mange?

Antall ansatte om 12 mnd	2. kvartal 2012	3. kvartal 2012
Næringslivsledere i bedrifter med færre enn 50 ansatte		
Flere ansatte	35,3	34,0
Like mange ansatte	50,3	52,9
Færre ansatte	12,4	12,0
Netto (flere ansatte - færre ansatte)	22,9	22,0
Næringslivsledere i bedrifter med 50 ansatte eller flere		
Flere ansatte	42,9	45,3
Like mange ansatte	37,2	33,5
Færre ansatte	18,6	20,0
Netto (flere ansatte - færre ansatte)	24,3	25,3
Næringslivsledere totalt		
Flere ansatte	37,6	37,5
Like mange ansatte	46,3	46,9
Færre ansatte	14,3	14,5
Netto (flere ansatte - færre ansatte)	23,3	23,0
Utvalg	510	553

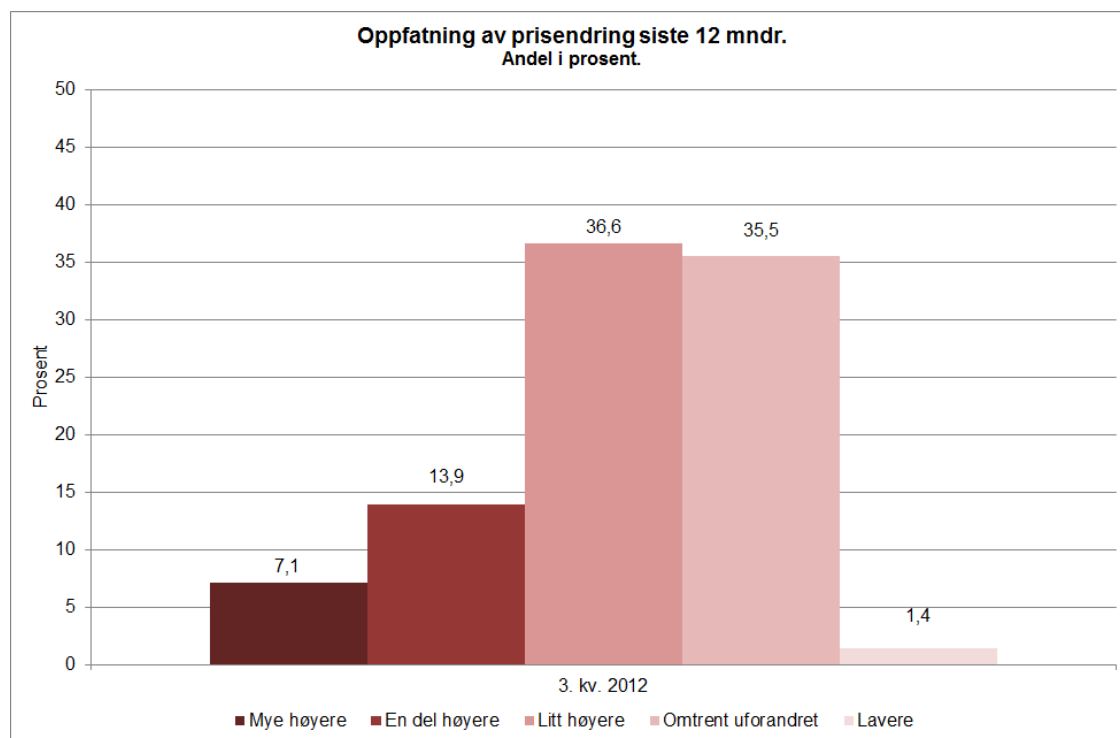
37,5 prosent av næringslivslederne oppgav i tredje kvartal 2012 at de forventer å ha flere ansatte om 12 måneder, mot 37,6 prosent i andre kvartal 2012. Andelen som forventer å ha færre ansatte om 12 måneder gikk opp fra 14,3 prosent til 14,5 prosent, mens andelen som forventer å ha like mange ansatte gikk i samme periode opp fra 46,3 prosent til 46,9 prosent.

Resultater - husholdningene

Indeks 24A:

Sammenliknet med for 12 måneder siden, synes du prisene på varer og tjenester er mye høyere, en del høyere, litt høyere, om lag uforandret eller lavere?

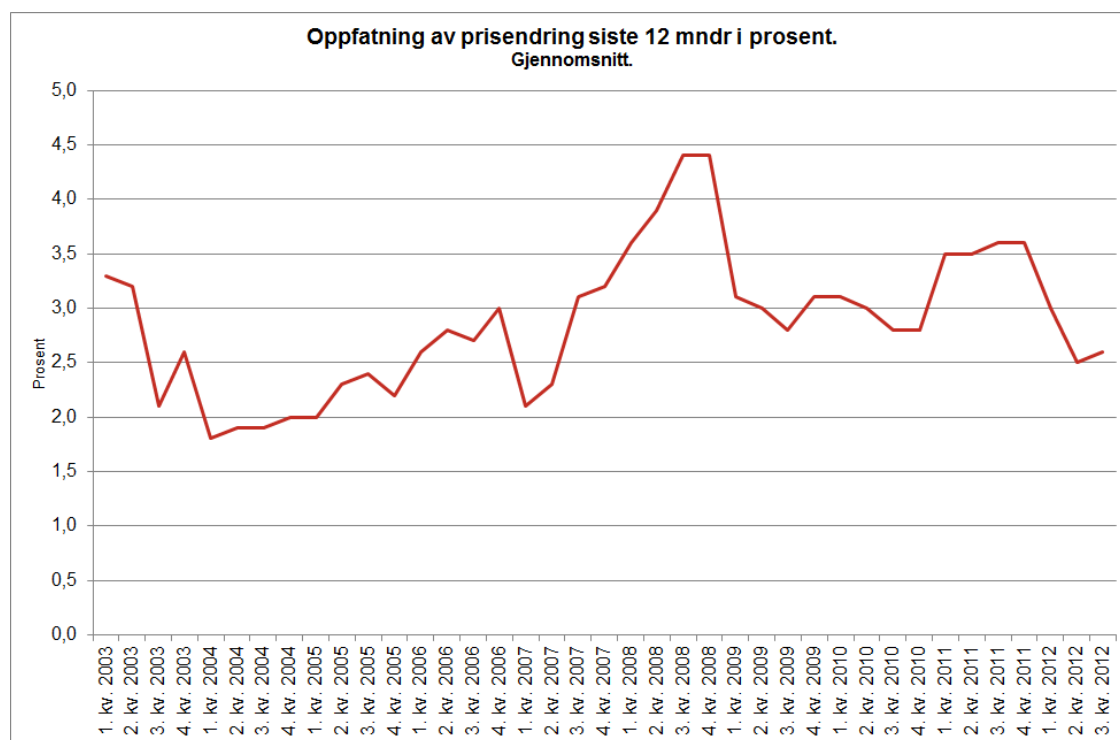

Oppfatning av prisendring siste 12 mnd.		2. kvartal 2012	3. kvartal 2012
Husholdningene			
Mye høyere	Prosentandel	7,3	7,1
En del høyere	Prosentandel	14,4	13,9
Litt høyere	Prosentandel	32,6	36,6
Omtrent uforandret	Prosentandel	38,5	35,5
Lavere	Prosentandel	1,6	1,4
Utvalg		1002	1001

Andelen av husholdningene som var av den oppfatning at prisene på varer og tjenester er mye høyere enn for ett år siden gikk ned fra 7,3 prosent i andre kvartal 2012 til 7,1 prosent i tredje kvartal 2012. Andelen som oppfatter at prisene er lavere gikk ned fra 1,6 prosent til 1,4 prosent. Andelen som oppfatter at prisene er omtrent uforandret var på 35,5 prosent i tredje kvartal 2012 mot 38,5 prosent i andre kvartal 2012.

Indeks 24B:

Omtrent hvor mye tror du prisene har endret seg målt i prosent?

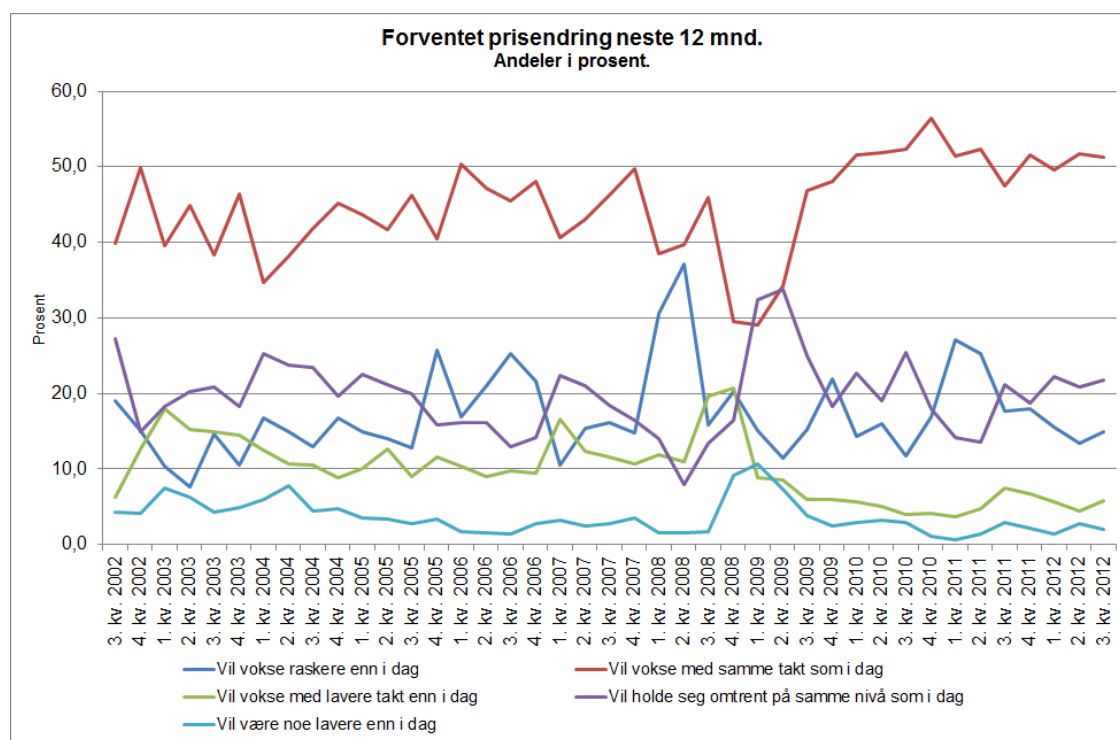

Oppfatning av prisendring siste 12 mnd. i prosent	2. kvartal 2012	3. kvartal 2012
Husholdningene		
Gjennomsnittlig verdi	2,5	2,6
Utvalg	780	752

Oppfattet prisendring i prosent siste 12 måneder blant husholdningene var på 2,6 prosent i tredje kvartal 2012, mot 2,5 prosent i andre kvartal 2012.

Indeks 25A:

Tror du at prisene i løpet av de neste 12 månedene vil vokse raskere enn i dag, vokse med samme takt som i dag, vokse, men saktere enn i dag, være uendret eller være noe lavere enn i dag?

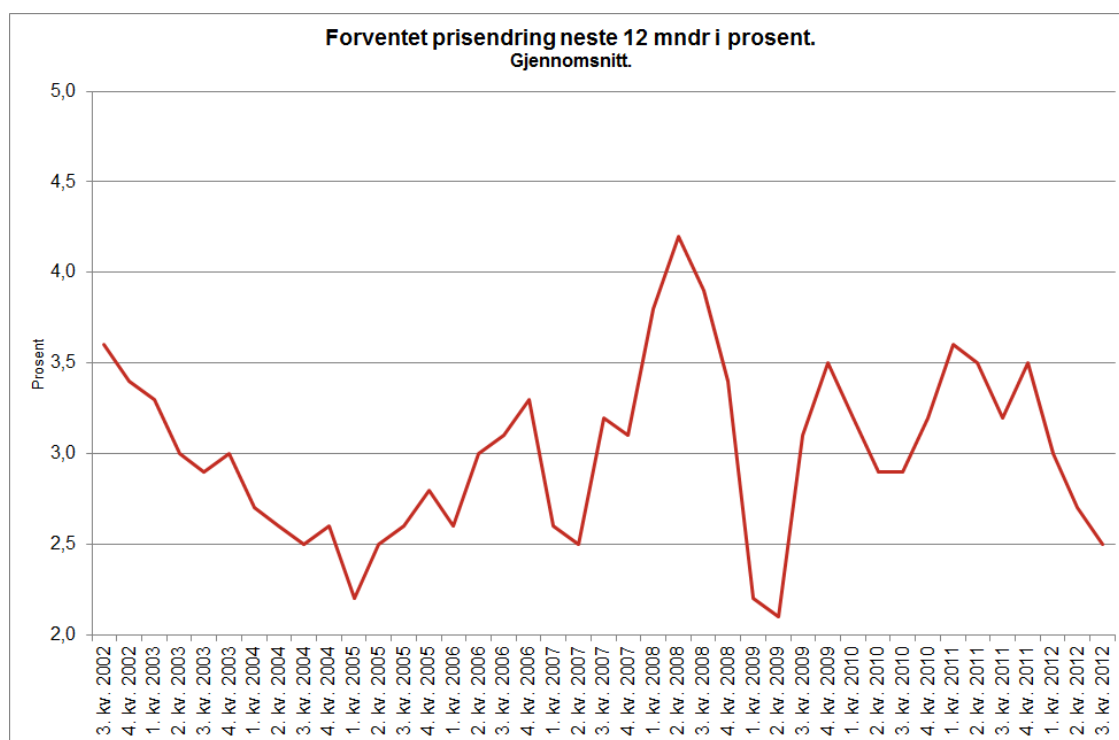

Forventet prisendring neste 12 mnd		2. kvartal 2012	3. kvartal 2012
Husholdningene			
Vil vokse raskere enn i dag	Prosentandel	13,4	15,0
Vil vokse med samme takt som i dag	Prosentandel	51,8	51,2
Vil vokse med lavere takt enn i dag	Prosentandel	4,4	5,8
Vil holde seg omtrent på samme nivå	Prosentandel	20,9	21,8
Vil være noe lavere enn i dag	Prosentandel	2,7	2,0
	Utvalg	1002	1001

15,0 prosent av husholdningene forventer at prisene de neste 12 måneder vil vokse raskere enn i dag, mot 13,4 prosent i andre kvartal 2012. 51,2 prosent av husholdningene forventer at prisene på varer og tjenester de neste 12 måneder vil vokse med samme takt som i dag, en nedgang på 0,6 prosentpoeng fra forrige kvartal. Andelen som forventer at prisene de neste 12 månedene vil være noe lavere enn i dag gikk ned fra 2,7 prosent i forrige kvartal til 2,0 prosent i tredje kvartal 2012.

Indeks 25B:

Sammenliknet med dagens prisnivå, hvor mange prosent tror du prisene kommer til å stige de nærmeste 12 månedene?

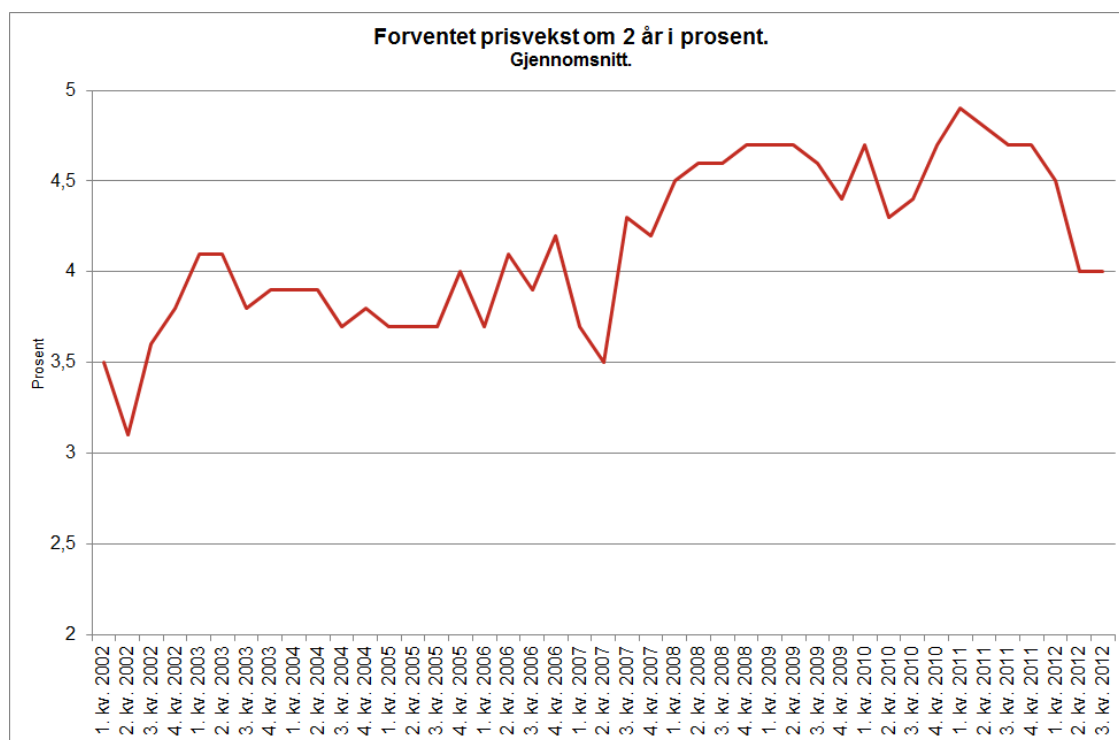

Forventet prisendring neste 12 mnd. i prosent	2. kvartal 2012	3. kvartal 2012
Husholdningene		
Gjennomsnittlig verdi	2,7	2,5
Utvalg	767	772

Forventet prisendring neste 12 måneder blant husholdningene sank fra 2,7 prosent i andre kvartal 2012 til 2,5 prosent i tredje kvartal 2012.

Indeks 26:

Hva tror du den generelle prisveksten blir om 2-3 år, målt i prosent?

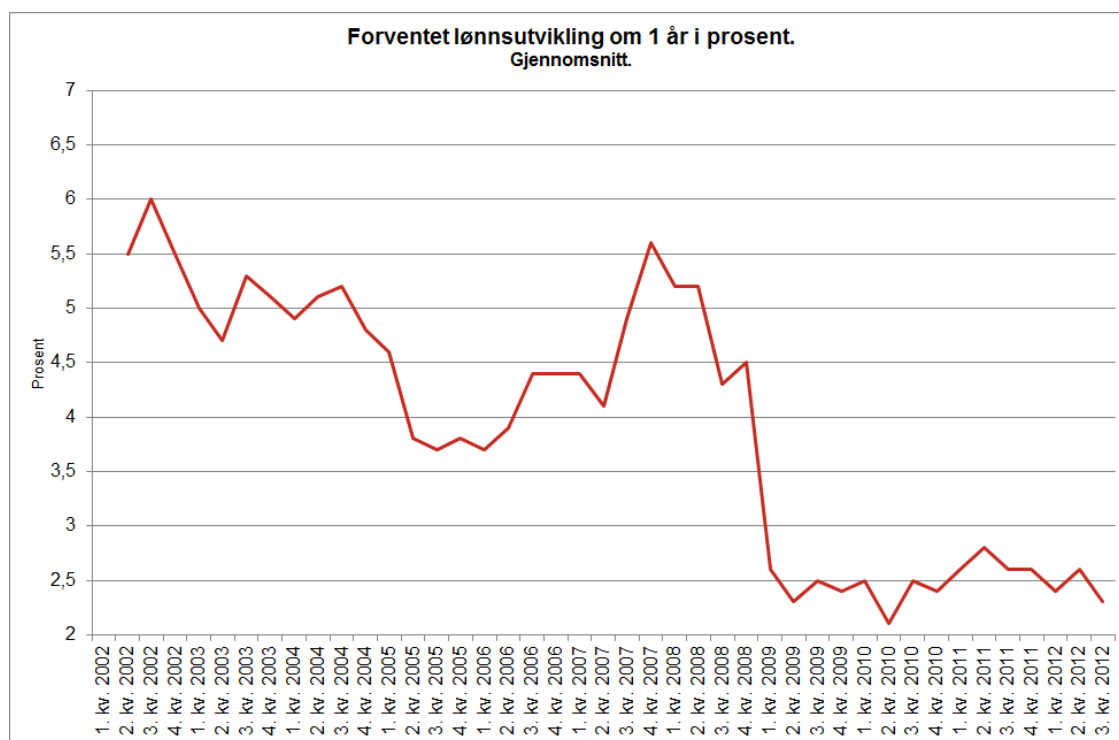

Forventet prisvekst om 2-3 år i prosent	2. kvartal 2012	3. kvartal 2012
Husholdningene		
Gjennomsnittlig verdi	4,0	4,0
Utvalg	641	649

Forventet prisvekst om 2-3 år blant husholdningene var uendret på 4,0 prosent fra andre til tredje kvartal 2012.

Indeks 27:

Omtrent hvor mange prosent tror du din lønn eller pensjon vil endres de neste 12 månedene?

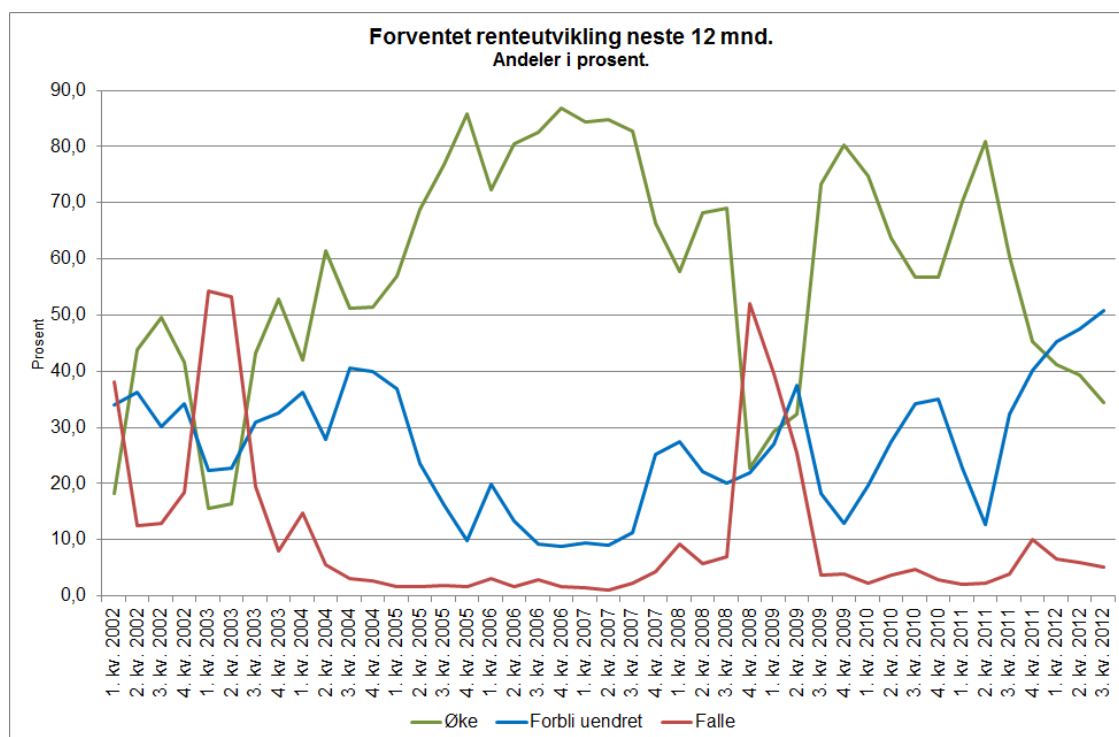

Forventet lønnsutvikling om 1 år i prosent	2. kvartal 2012	3. kvartal 2012
Husholdningene		
Gjennomsnittlig verdi	2,6	2,3
Utvalg	774	812

Forventet lønnsøkning neste 12 måneder blant husholdningene gikk ned fra 2,6 prosent i andre kvartal 2012 til 2,3 prosent i tredje kvartal 2012.

Indeks 28:

Tror du nivået på innskudds- og lånerenter vil øke, falle eller forbli uendret de neste 12 månedene?

Forventet renteutvikling neste 12 mnd	2. kvartal 2012	3. kvartal 2012
Husholdningene		
Øke	39,3	34,5
Forbli uendret	47,5	50,9
Falle	5,9	5,2
Utvalg	1002	1001

Andelen av husholdningene som forventer en økning i rentene gikk ned i tredje kvartal 2012, fra 39,3 prosent til 34,5 prosent. Andelen som forventer at renten skal falle sank fra 5,9 prosent til 5,2 prosent, mens andelen som forventer at renten skal forbli uendret gikk opp fra 47,5 prosent til 50,9 prosent.

Tekniske kommentarer – økonomene og partene i arbeidslivet

Utvalg og utvalgsmetode

Undersøkelsen er basert på respondentlister fra tidligere undersøkelser. Disse listene er oppdatert med nye aktører både blant økonomene og partene i arbeidslivet. I tillegg er listene korrigert for respondenter som ikke lenger er relevante.

Antall intervjuer

I denne undersøkelsen er det gjennomført totalt 101 intervjuer blant økonomer innenfor akademisk og finansnæringen, samt representanter for partene i sentrale arbeidslivsorganisasjoner. Av disse intervjuene er 69 av respondentene økonomer og 32 respondenter kommer fra partene i arbeidslivet.

Vekting

Resultatene i denne undersøkelsen er ikke vektet.

Metode for datainnsamling

Feltarbeidet er gjennomført på web ved bruk av datainnsamlingsverktøyet Confirmat. Respondentene er invitert til å delta ved utsendelse av e-post.

Tidspunkt for datainnsamling

Feltarbeidet er gjennomført i tidsrommet fra 8. til 23. august 2012.

Ekstremobservasjoner

Ekstremobservasjoner over 8 prosent er her holdt utenfor i presentasjonen av gjennomsnittstallene for pris- og lønnsutviklingen.

Tekniske kommentarer - næringslivslederne

Utvalg og utvalgsmetode

Undersøkelsen er representativ utvalgsundersøkelse av bedriftsledere i norske bedrifter med 20 ansatte eller flere. Undersøkelsen er gjennomført gjennom Opinion Perducos representative næringslivspanel. Dette panelet er rekruttert gjennom Opinion Perducos kvartalsvise næringslivsundersøkelse (Norges næringslivsundersøkelser - NNU®).

Antall intervjuer

Det er gjennomført totalt 553 intervjuer blant bedriftsledere i næringslivet i denne undersøkelsen.

Vekting

Resultatene er vektet basert på variablene geografi (landsdel), sektor (bransje) og antall ansatte i bedriften.

Datainnsamling

Feltarbeidet er foretatt på web ved bruk av datainnsamlingsverktøyet Conconfirm. Respondentene er invitert til å delta ved utsendelse av e-post til deltakerne i panelet.

Tidspunkt for datainnsamling

Feltarbeidet er gjennomført i tidsrommet fra 8. til 24. august 2012.

Ekstremobservasjoner

Ekstremobservasjoner over 11 prosent er her holdt utenfor i presentasjonen av gjennomsnittstallene for pris- og lønnsutviklingen.

Tekniske kommentarer - husholdningene

Utvalg og utvalgsmetode

Undersøkelsen er representativ utvalgsundersøkelse av befolkningen som er 15 år eller eldre. 60 prosent av intervjuene er gjennomført på fasttelefon og 40 prosent er gjennomført på mobiltelefon.

Antall intervjuer

Det er gjennomført totalt 1001 intervjuer blant norske husholdninger.

Vekting

Resultatene er vektet basert på variablene geografi (landsdel), alder og kjønn.

Datainnsamling

Feltarbeidet er gjennomført ved telefonintervjuer (CATI). Telefonintervjuene er gjennomført av Opinion Perduco.

Tidspunkt for datainnsamling

Feltarbeidet er gjennomført i tidsrommet fra 14. til 24. august 2012.

Ekstremobservasjoner

Ekstremobservasjoner over 11 prosent er her holdt utenfor i presentasjonen av gjennomsnittstallene for pris- og lønnsutviklingen.